

Vidékünk a Jövők Szövetség

Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

**„Vidékünk nem csak Őseink öröksége, hanem
kölsön Unokáinktól”**

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló	3
1.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe	3
1.2. Főbb célkitűzések	3
1.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja	3
1.4. A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők	4
1.5. A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások	4
2. Helyzetelemzés	5
2.1. A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése	5
2.1.1. A térség általános jellemzői: Terület / lakosságszám / főbb környezeti, gazdasági, társadalmi problémák, kihívások, tendenciák;	5
2.1.2. A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, földhasználati módok: Elhelyezkedés / térség jellege, település szerkezete / védett területek / főbb környezeti problémák / főbb területhasználati módok (pl. szántó, erdőgazdálkodás, védett terület, ipari hasznosítású területek, egyéb.)	6
2.1.3. Demográfiai helyzet: lakosságszám, korszerkezet, aktív népesség, lakosság összetételének, számának változása, lakosság a városokban, községekben, hátrányos besorolású településeken, kisebbségek;	7
2.1.4. Gazdasági környezet: Fő gazdasági ágak, tevékenységek, foglalkoztatók, infrastruktúra / hagyományos gazdasági ágak és a változás irányai / munkanélküliség (aránya és okai a térségen belül);	8
2.1.5. Társadalmi környezet: Civil szervezetek, közösségi élet / társadalmi aktivitás / munkanélküliség / szolgáltatások / hátrányos helyzetű csoportok / hagyományok;	10
2.2. A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség	11
2.3. A LEADER megvalósítás során elért eredmények áttekintése	12
2.4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága	15
2.5. SWOT elemzés	17
3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia	18
3.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe	18
3.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez	18
3.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései	19
3.4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései	20
3.5. Forrásallokáció	33
4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések	34
4.1. Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés	34
4.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása	34
5. Mellékletek	35
5.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata során végzett tevékenységek	35
5.2. Pénzügyi táblázatok, forrásallokáció	37
5.3. A nyilvánossági intézkedésekre vonatkozó igazoló dokumentumok	38
5.4. Térképek (a térség természeti, egyéb adottságait bemutató térképek)	39
5.5. Táblázatok (statisztikai adatok összefoglaló táblázatai)	43
5.6. A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája	52
5.7. Fenntarthatósági alapelvek	53

1. Vezetői összefoglaló

1.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

2013-ra a térség helyi termék előállításának és piacra jutásának támogatásával elindul a gazdaságfejlesztés, munkahelyek jönnek létre és a meglévők megtartásra kerülnek, ezzel a térség belső gazdasági integrációs szintje és függetlensége erősödik. Vidékünkön a gazdálkodók helyben maradnak és a vidék kultúrállapotát megőrzik. A projekteken keresztül a gazdálkodás ésszerűbbé válik, a hatékonyabb termelés és a koncentráció erősödik. A térségi vállalkozásoknak az országos átlaghoz képest való elmaradása csökken. Nő az önszerveződésen alapuló szervezetek száma a termelés, a beszerzés és az értékesítés területén. A gazdaságfejlesztési intézkedések elősegítik a környezeti tudatformálást az agrárgazdálkodásban, valamint környezetkímélő, korszerű területhasználat és technológiák is elterjednek, kiemelten a természetvédelmi területek környezetében. Az erdei iskolák fejlesztése által nő a térségi vendégforgalom, amely turisztikai bevételeket generál. A turizmus az egyik legdinamikusabb gazdasági ág, amely egyben az értékek, az ismeretek és a kapcsolatok közvetítésével más gazdasági ágakra is pozitívan hat. Gazdaságélénkítő hatást a turisztikai kínálat hatékony megjelenítésével, turisztikai fogadóképesség javításával, a tájba illő hagyományos településkép megőrzésével, a helyi kulturális hagyományok feltárásával, életben tartásával, hagyományteremtéssel, oktatási, kulturális, egészségügyi, szociális intézmények, szabadidős létesítmények korszerűsítésével is elérünk. A helyi hagyományokat bemutató csoportok támogatása révén erősödik a helyi identitástudat, illetve a kulturális értékek megőrzése is biztosított.

1.2. Főbb célkitűzések

1. Célkitűzés: Térség népességmegtartó képességének erősítése
2. Célkitűzés: Munkahelyek megőrzése, új munkahelyek teremtése
3. Célkitűzés: Kulturális identitás erősítése
4. Célkitűzés: Lakosság életminőségének javítása

1.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának célja

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatát több egymástól külön álló tényező is indokolttá teszi.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 2007-2013-as időszakának elérkezett a félideje. Fontos megvizsgálni, hogy az eltelt időben a fejlesztési források, milyen mértékben kerültek lekötésre és, hogy azok milyen célokat szolgáltak. Fontos megvizsgálni, hogy az eltelt időszakban meghirdetésre került célterületek alkalmasak e arra, hogy elérjék a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában elvárt célokat és eredményeket és azt, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában szereplő célok megegyeznek e a ma céljaival.

A HVS felülvizsgálatát indokolja az is, hogy Magyarországon a gazdasági helyzet 2007-óta folyamatosan romlott. Nőtt az államadósság, nőtt a munkanélküliség száma, és csökkentek a

támogatási források. 2010 áprilisában kormányváltásra került sor, mely nagymértékben változtathatja meg a hazai és Európai Uniós programok lebonyolítását. Az új kormány programjában egyik legjelentősebb prioritás a munkahelyek megőrzése, valamint új munkahelyek létrehozása. Ez is indokolja, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák felülvizsgálatra kerüljenek és ez a szempont érvényesülni tudjon minden területen.

A felülvizsgálatot indokolja, az is, hogy új programok jelennek meg a hazai támogatási rendszerben, mint pl. az Új Széchenyi Terv, amihez a mi stratégiánknak is igazodni kell, esetenként lehatárolódni.

Számunkra a legfőbb indok az lenne, hogy a HVS első változata teljesen központi iránymutatás alapján készült, amibe nehezen tudtuk érvényesíteni térségünk elképzeléseit, céljait. Ezért fordulhatott elő, hogy vannak olyan jogcímek, célterületek, amire nem érkezett be pályázat, és az első körben az adott célterületre allokált forrás átcsoportosításra került. Ilyen a Térségek közötti és nemzetközi együttműködés című jogcím, mely mára teljesen aktualitását veszítette.

Bízunk abban, hogy a felülvizsgálat során közeledni tudunk a LEADER 7 alappilléreinek mindegyikéhez, de legfőképp a másodikhoz, amely az alulról építkező megközelítés fogalmazza meg akképpen, hogy a helyiek részt vesznek a döntéshozatalban, a térséget érintő fejlesztési programok kidolgozásában és megvalósításában.

1.4. A HVS felülvizsgálat során alkalmazott nyilvánossági intézkedések, résztvevők

2011.02.09-én a HACS munkaszervezete a saját honlapján, valamint a HACS területén elhelyezkedő polgármesteri hivatalokban kihelyezett hirdetményben tájékoztatta az érintett lakosságot. A hirdetményt ezen kívül a HACS teljes tagsága elektronikus úton megkapta, így ők is tájékoztatást tudtak nyújtani a lakosság számára.

A munkaszervezet 3 alkalommal, 3 településen -2011. február 23-án Sávoly és Mesztegyő, 2011. március 1-én Csurgó-tartott fórumokat, melynek témája a projekt ötletek gyűjtése volt. Összesen 40 fő vett részt a fórumokon, Sávolyon 12 fő, Mesztegyőn 14 fő és Csurgón 14fő. A megjelentek között 20 fő tagja a Vidékünk a Jövők Szövetségnek.

A projekt gyűjtés során 18db projektötlet érkezett be a munkaszervezethez papíralapon, amelyek közül 9 db-ot civil szervezet nyújtott be, de a fórumok során elhangzott projektötletek is beillesztésre kerültek a HVS-be.

1.5. A HVS felülvizsgálat során elfogadott módosítások

A HVS felülvizsgálat megkezdésekor az HACS döntése az volt, hogy alapvetően az eredeti HVS-hez képest csak minimális változtatás szükséges, csak az aktualizálás a feladat. A megtett módosítások csak a célterületekben jelentős, hiszen nem kerül meghirdetésre a térségek közötti együttműködések támogatása és a térségen belüli együttműködések támogatás. Változás még, hogy a tervek és tanulmányok elkészítésének támogatása célterületből, nem támogathatóak a tervek elkészítései. Új célterület is lett meghatározva a beérkezett projekt ötletek alapján, a Közbiztonság megteremtését elősegítő fejlesztések támogatása. Ez a célterület olyan közbiztonságot szolgáló fejlesztésekre irányul, melyekkel

megelőzhető a vagyon elleni és egyéb bűncselekmények, szabálysértések, illetve olyan fejlesztésekre, melyek a bűnmegelőzésen túl felderítési célokat is szolgálnak. Nagyon fontos, hogy a HVS lehetőséget biztosít a helyi őstermelőknek, a helyi terméket előállítók támogatása célterületen belül, így a gazdaság fejlesztés a projektek megvalósítását követően biztosítottnak látszik.

2. Helyzetelemzés

2.1. A LEADER Helyi Akciócsoport által lefedett terület ismertetése

2.1.1. A térség általános jellemzői: Terület / lakosságszám / főbb környezeti, gazdasági, társadalmi problémák, kihívások, tendenciák;

Helyi közösségünk földrajzilag a Dunántúli-dombságon található. Két statisztikai kistérség (csurgói, marcali) területén helyezkedik el, a csurgói kistérséget teljes egészében, a marcali kistérségből 24 települést ölel fel. A térség majdnem határos a Balatonnal, így 7 települése is a Balaton kiemelt üdülőkörzetébe tartozik (Csömend, Főnyed, Nikla; Sávoly, Somogyásmon, Szegerdő, Táska), 3246 fő lakossággal. A településhálózat mai képe és területi jellege hosszú történeti fejlődés eredménye, s egyben a gazdasági, társadalmi folyamatok befolyásolásának az egyik legmerevebb része, általános feltételrendszere. A kistérség településhálózatának fejlődési folyamatait elsősorban az országos történeti mozgások és sorsfordulók határozták meg, de az egyes települések mégis szert tettek egyedi sajátosságokra is.

A helyi közösség területén a csurgói statisztikai kistérség tartozik az ország 33 leghátrányosabb kistérségéhez. Így a 42 településből 18 (Berzence, Csurgó, Csurgónagymarton, Somogyicsó, Gyékényes, Iharos, Iharosberény, Pogányszentpéter, Inke, Órtilos, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Somogybükkösd, Somogyudvarhely, Szentá, Zákány, Zákányfalu) került ezen célcsoportba. A csurgói térség területe 496,19 km², melyet 1 város, 1 nagyközség és 16 község fed le. A települések közül 5 zsáktelepülés. A leghátrányosabb helyzetű térségben az álláskereső aránya magasabb az országos és a megyei átlagnál is (14,65%). Az ország egyik leghátrányosabb kistérsége számos megoldatlan szociális problémával (magas az időskorosztály aránya, elöregedő kistelepülések, több településen magas a roma kisebbség száma) néz szembe. Komoly probléma továbbá, hogy felsőfokú végzettségű fiataljaink nagy része a munkahely és az alapvető szolgáltatások hiánya miatt nem térnek vissza térségünkbe.

A térségben élők jelentős hányadának a mezőgazdaság kiegészítő jövedelemszerzési lehetőséget biztosít, és számos mezőgazdasági növény, illetve termék (örökzöldek, bogyós gyümölcsök, gesztenye, alma, burgonya, méz, bor, bionövények) termesztéséhez kedvez a terület egyedüli mikroklímája, talaja. Viszont szükség lenne a növények nagyobb mértékű, térségben való minél korszerűbb eljárással történő feldolgozására, hiszen a hozzáadott érték növelése javítja a térségben megtermelt termékek piacra jutásának feltételeit is.

A jelenlévő vállalkozások – amelyek továbbra is túlnyomórészt mezőgazdasági kötődésűek – tőkehiánnyal és komoly piacra jutási nehézségekkel küszködnek. A rendszerváltást követően, a termelőszövetkezetek megszűnésével, átalakulásával beszűkültek az integrátori szerepkörök,

és jelenleg is kevesebb és gyengébb minőségű ilyen tevékenységet felvállaló szervezet működik a térségben.

2.1.2. A térség környezeti állapota, földrajzi jellemzői, földhasználati módok: Elhelyezkedés / térség jellege, település szerkezete / védett területek / főbb környezeti problémák / főbb területhasználati módok (pl. szántó, erdőgazdálkodás, védett terület, ipari hasznosítású területek, egyéb.)

A települési sajátosságok részben a lokális természetföldrajzi környezet hasznosításához (szántóterület, erdő), részben pedig a helyi történeti-társadalmi specifikumokhoz (pl. kismemesi falvak, uradalmi központok, uradalmi majorok, kisbirtokos parasztfalvak) kapcsolhatóak.

A terület tájképe változatos, a jellegzetes tájelemek nem sérültek. Általában az épített vidéki településkörnyezet harmonikusan illeszkedik a táj képébe.

A terület fedettsége jó, domborzati viszonyokból adódóan az erodálódott, deflálódott területek nagysága nem számottevő. A talajszennyezettség tekintetében az elmúlt időszak fő szennyezőforrása a nagyüzemi mezőgazdaság volt. A mezőgazdaság átszervezése következtében ez a hatás egyre kevésbé terheli a talajt.

A területen található folyó, patakok, tavak általában jó vízminőségűek. Az élővizek legfontosabb szennyezője a mezőgazdasági művelés, illetve néhány esetben szennyvíz kerülhet élővízbe.

A felszín alatti vizek minősége is megfelelőnek mondható. A terület alatt nagy kiterjedésű melegvízes medence található, a felszínre hozható víz a talajszinttől 800 – 1200 m mélységben található. Vízfelhasználás tekintetében a legfontosabb a kommunális felhasználás.

A területen jelentős ipari üzem nem található, ennek következtében a legnagyobb levegőszennyező a közlekedés, illetve a fűtés. A vizsgált terület levegője tisztának mondható.

A Vidékünk a Jövők Szövetség által lefedett terület úgy Somogy megye, mint az ország egyik legnagyobb biodiverzitású területei közé tartozik. Megtalálhatóak itt a vizek, vízpartok, mocsarak, lápok, egyéb vizes élőhelyek, lomboserdők, valamint a területre jellemző fás legelők. A sokszínű és mozaikos élőhelyeknek köszönhetően gazdag a növény és állatvilág is. A keletkező szennyvíz nagyobbik hányada kommunális szennyvíz, amely a nagyobb települések vonzáskörzetében a központi szennyvíztisztítóban kerül. A tisztítást követően jut ki a természetes vízfolyásokba. A gerincevételre nem kapcsolt települések szennyvízhelyzete ellentmondásos. A keletkezett szennyvizet szippantókocsikkal szállítják a szennyvíztisztítóba – aminek végállomása sokszor nem a kijelölt tisztítómu. További problémát jelent a szennyvíztisztító mellékeként megjelenő szennyvíziszap elhelyezése, feldolgozása, felhasználása.

A térség települései tagjai a regionális hulladékgyűjtő- és feldolgozó rendszernek, így minden településről heti rendszerességgel elszállítják a keletkező kommunális hulladékot. A településeken az utóbbi időben megjelentek a szelektív hulladékgyűjtő szigetek, melyeket a lakosság egyre inkább használja. Több település környékén találhatóak kisebb-nagyobb illegális személtalakat, melyek megszüntetése fontos feladat.

Földhasználat tekintetében a legfontosabb felhasználási mód az erdőgazdálkodás és a mezőgazdaság, ezen belül a szántóföldi növénytermesztés, a rét- és a legelőgazdálkodás. Foltokban megtalálható még gyümölcs- és szőlőültetvény, illetve az utóbbi időben kísérleti jelleggel energianövények termesztésével is próbálkoztak. Mindezek mellett a biogazdálkodás is kezd egyre inkább teret hódítani. A közeljövő feladatai közé tartozik a természetközeli gazdálkodás elterjesztése.

A térség területének több mint 10%-a a Duna-Dráva Nemzeti Park területén található, így a tevékenységek szervezésénél nagymértékben szem előtt kell tartani a környezet állapotára gyakorolt kedvező irányú hatások befolyásolását és annak fenntarthatóságát. A fejlesztési irányok meghatározásánál mindezen adottságok, erőforrások kiemelten fontosak (turisztikai szolgáltatások, biotermelés), mivel a csurgói térség egyik fő vonzereje az érintetlen természeti környezet.

2.1.3. Demográfiai helyzet: lakosságszám, korszerkezet, aktív népesség, lakosság összetételének, számának változása, lakosság a városokban, községekben, hátrányos besorolású településeken, kisebbségek;

Közösségünk népsűrűsége 39 fő/km². A népsűrűség tekintetében jóval alatta marad a megyei átlagnak (55 fő/km²). A térségben az aprófalvak a jellemzőek, a települések átlagos népessége 718,5 fő, ami a Somogy megyei átlaghoz képest is alacsonynak mondható (1 354 fő). A térségben egyetlen város található (Csurgó), egy nagyközség (Berzence) és néhány nagyobb település (Mesztegnő, Iharosberény) az, ahol térségi vagy mikrotérségi központ is működik. Ezek fejlettsége magasabb fokú, mint a néhány száz lelkes zsáktelepüléseké, azonban a közösségen belül nem tapasztalható komolyabb fejlettségbeli különbség.

A helyi közösség lakónépessége 30177 fő, mely lakosság 42 településen él. A térség lakosainak száma évek óta kismértékben csökken, melynek oka a születések számának csökkenése, valamint a kedvezőtlen szociális viszonyok és a munkalehetőségek csekély száma miatti elvándorlás.

Térségünk lakóinak 18,68%-a városi, 8,84%-a nagyközségi, 72,48%-a községi lakos. A községek átlagos népességszáma 546,7 fő, ez a magyar falvak átlagos népességszámának 45,29%-a. A falvak nagysága 49 (Libickozma) és 1429 fő (Mesztegnő) között szóródik. A lakónépességen belül a férfiak aránya 48,13%, míg a nők aránya 51,87%.

Az Európai Unió népsűrűségi kategóriái szerint az elnéptelenedéssel veszélyeztetett területnek minősül az, ahol a népsűrűség az országos átlag 50 % - a vagy kevesebb, és folyamatos a népességfogyás. Ez alapján helyi közösségünk is a veszélyeztetett területek közé tartozik. A térség öregedése jelentős mértékben emelkedik, a népességfogyás a kisebb településeken még inkább dominánsabban jelentkezik.

A lakosság korösszetétele évről évre kedvezőtlenebb. Jelenleg 0-2 éves 888 fő, 3-5 éves 941 fő, 6-14 éves 3268 fő, 15-59 éves 18556 fő, 60 év feletti 6524 fő él közösségünk területén.

A térség településein érzékelhető gyereklétszám-csökkenés miatt a következő 10 évben a gyermeklétszám elég jelentős (15% fölötti) visszaesésével kell a térségben számolni.

Térségünkben különösen egyes településeken jelentős számú roma kisebbség él. A roma lakosok korfája eltér a kistérség lakosságára általában jellemzőktől. A roma lakosság körében

ugyanis alacsonyabb az idősek száma. Az ellátórendszer kiépítése során figyelembe kell venni azt a tényt is, hogy a roma lakosok körében a biológiai és a szociális életkor (házasságkötés, családalapítás, öregség értelmezése) eltérő. A migráció a roma kisebbség körében gyakoribb, mint a közösség egyéb lakosainak vonatkozásában.

A térség demográfiai, térszerkezeti és intézmény ellátottsági adatait vizsgálva megállapítható, hogy az ellátás naturális mutatói, az alapfokú intézményeket tekintve megfelelnek az országos átlagnak, míg a középfok országos jellemzőit tekintve meghaladják – különösen a hasonló helyzetű és fejlettségű térségek – statisztikai átlagát. Csurgón két gimnázium és egy szakközépiskola, míg Somogyzsitfán egy szakközépiskola található. Ennek köszönhető, hogy a továbbtanulási esélyeket tekintve az itt élő gyermekek és fiatalok nem számítanak hátrányos helyzetűnek.

A felsőfokon végzők jelentős hányada nem tér vissza a térségbe, vagy még nagyon fiatalon bekapcsolódik a migrációs mozgásba. Az okok objektív oldalán ott sorakozik a térség periférikus elhelyezkedése, infrastrukturális kapcsolatainak viszonylagos feltáratlansága, a gazdaság fejletlensége, s ezekből eredően a települések népességmegtartó-képességének jelentős gyengülése.

2.1.4. Gazdasági környezet: Fő gazdasági ágak, tevékenységek, foglalkoztatók, infrastruktúra / hagyományos gazdasági ágak és a változás irányai / munkanélküliség (aránya és okai a térségen belül);

A térségünkben működő gazdasági vállalkozások száma jelentősen elmarad az országos átlagtól. A rendszerváltást követően több nagy múltú vállalkozás zárt be, vagy drasztikus mértékben csökkentette a foglalkoztatottak számát. Ebből is adódott az a tény, hogy nagy számban jöttek létre kényszervállalkozások, amelyek közül csak néhány erősödött meg, többségük vegetál. A helyi közösségünk területe meghatározóan mezőgazdasági jellegű, kevés az ipari tevékenység. Kettő meghatározó ipari vállalat működik - foglalkoztatottsági szempontból- Tapsonyban, és Csurgón akik egyenként több mint 200 főt foglalkoztatnak. Térségünkben nagy múltja van a fafeldolgozásnak (Csurgó, Szentá, Gyékényes, Nikla, Somogyzsitfa) és a gyümölcsstermesztésnek (Nemesdéd, Nemeskiszfalud, Porrog). A munkanélküliség növekedésével a helyben foglalkoztatottak száma is arányosan csökkent. A munkahelyek hiánya miatt többen kényszerülnek ingázni a környező nagyobb városokba (Nagykanizsa, Kaposvár, Nagyatád, Marcali). A térségen kívül foglalkoztatottak száma a térségben foglalkoztatottak számához viszonyítva elenyésző, még a 4%-ot sem éri el. A térség mezőgazdasági termelőinek legnagyobb problémája a feldolgozottsági fok alacsony szintje. A gazdálkodóknak az elavult géppark és a nem megfelelő szárító, tároló kapacitás jelent gondot. Hűtőház kapacitás található a térségben több településen, de nagy részük felújításra, fejlesztésre szorul. Az új típusú szövetkezeti formák alakítása pl. szociális termeltetői csoportok stb. területén fejleszthetőek lennének. Az intenzívebb növénytermesztés még a meglévő viszonylag nagy, családi házakhoz tartozó, jelenleg többségében üres területeken is foglalkoztatást és kiegészítő jövedelemszerzési lehetőséget hozhatna. Az elmúlt évtizedben a legnagyobb fejlődés a kereskedelemben és a vendéglátásban történt, a horvát határ és a Balaton közelsége miatt. A Balaton adta lehetőségeket leginkább a nyári időszakban lehet

kiaknázni, amely az erős szezonálisból adódóan csak 3 havi bevételi forrást jelent a vállalkozások számára. A horvát bevásárló turizmus kínálta lehetőséget leginkább Berzence tudta kamatoztatni, azonban ez a lehetőség a piaci árak kiegyenlítődése következtében mára már szinte teljesen megszűnt. A vállalkozói bevételek alacsonyok, ennek oka lehet, hogy a legtöbb gazdasági szereplő önfoglalkoztató magánvállalkozó. Adataink alapján az elmúlt öt évben a megkérdezettek 75%-a fordított vállalkozása fejlesztésre, legtöbbjük saját tőkéből tette ezt.

A térségben folyamatosan romlik a foglalkoztatási helyzet, ezt mutatják az álláskeresői adatok, melyekből azt is megállapíthatjuk, hogy a térségre kedvezőtlen munkaerő piaci pozíció a jellemző. A közösség munkanélküliségi rátája 15,4%. Az elmúlt 3-4 évben tovább nőtt a regisztrált álláskeresők száma, ami azzal is magyarázható, hogy a térség nagy foglalkoztatói közül - amelyek a rendszerváltozást követő időszakban megerősödni látszottak, (Napsugár zRt., Hegedűs Rt., Mustang Kft., Industrie Elektrik Villamosipari Kft., Zrínyi Mezőgazdasági Rt., Aero-Pack Kft., Nagy-Hús Kft.) folyamatosan csökkentették a foglalkoztatotti létszámot, gyáregységet zártak be, tulajdonos váltásra kényszerültek, vagy felszámolás alá kerültek. Ez együtt járt a tartós álláskereső arányának növekedésével is.

A települések közül jó néhányról a foglalkoztatók megközelítése körülményes. A MÁV és a Volán járatai több kisebb zsáktelepülés esetében számszerűleg nem kielégítők.

A térség foglalkoztatottsági helyzetének szempontjából is fontos kiemelni, hogy a helyi közösség területén két megyei szempontból is jelentős szakképző intézmény működik (Curgó, Szöcsénypuszta), amelyek alkalmasak arra, hogy a munkaerőpiac keresletéhez alkalmazkodó képzést nyújtsanak, így a térségbe szándékozó potenciális befektetők elvárásainak megfelelő humán erőforrás-igény biztosítottak látszik.

A térség kiaknázható erőforrásai területenként eltérőek, ezt tükrözi a mikrotérségek aktív keresőinek ágazonkénti megoszlása is. A térségben a megyei átlagot meghaladó arányban foglalkoztatja a mező- és erdőgazdálkodás az aktív keresőket. A helyi közösség területén régen számos termelőszövetkezet működött, az innen kiszoruló dolgozók egy része magángazdálkodásba kezdett, másrésztől a munkát keresők táborát gyarapítják. Az álláskereső aránya a nyári időszakban komoly mértékű csökkenést produkál, ami a szomszédos balatoni térség idioszaki jellegű munkaerő-felszívó képességével magyarázható, bár ez is csak tünetileg kezeli a munkaerő-piaci problémákat.

Fokozza a társadalmi problémákat, hogy a képzetlen munkakeresők aránya legmagasabb a roma népesség körében, nem ritka a második generációs munkanélküliség jelensége. A tartós munkanélküliség kiváltotta mentális problémák kezelése túlmutat a munkaerő-piaci eszközök hatókörén, csak a szociális szféra bevonásával kezelhető.

A pályakezdők között a fiatal diplomások aránya rendkívül kicsi, ez indirekt módon azt is bizonyítja, hogy a térségnek még nem számottevő a vonzása a fiatal diplomásokra.

A térséget érinti az E601-es Európa-út is (Bécs–Sopron–Sárvár–Sümege–Keszthely–Mencs–Nagyatád–Barcs–Okučani irányban), amely Ausztrián keresztül Nyugat-Európa és a délszláv térség összekapcsolását biztosítja, és tranzit forgalma igen jelentős mind a kamionforgalom, mind pedig a turisták tekintetében. A közúthálózat várható fejlesztésével nem csak a térség közlekedési helyzete, hanem tőkevonzó képessége, és gazdasági fejlettsége is javulhat. A térség közúthálózata folyamatosan romlik, a külterületek, zártkertek megközelítése néhány

esettől eltekintve szilárdútburkolat nélkül közelíthetőek meg csupán. Nagyon fontos kiemelni, hogy a térségen két fontos vasútvonal halad át, az egyik a Budapest-Gyékényes-Rijeka közötti nemzetközi vasútvonal, amely előnyös gazdasági és turisztikai szempontból egyaránt, és jó alapot adhat egy logisztikai központ telepítéséhez, a másik a déli határ mentén halad Pécs és Barcs felől a Zala megyei Murakeresztúr, majd Nagykanizsa irányába.

A térség közművesítettsége jónak mondható az elektromos hálózat, ivóvízhálózat mindenhol kiépített, azonban több helyen rövid időn belül felújításra, modernizációra van szükség.

A térség info kommunikációs rendszere közepesen fejlettnak minősül több településen van kábeltelevízió. Internet elérhetőség van mindenhol, azonban a térség településeinek döntő többségén nem szélessávú, ezért szükséges lenne egy olyan optikai kábellel történő hálózatkiépítése is, amely a közelmúltban Sávoly és környékén már megvalósult. E-Magyarország info pontok egyre elterjedtebbek a térségben, amelyek legtöbb esetben a települések kulturházaiban, könyvtáraiban, tele házaiba, ifjúsági klubjaiban működnek, ezáltal közösség kovácsoló szerepet is betöltenek.

2.1.5. Társadalmi környezet: Civil szervezetek, közösségi élet / társadalmi aktivitás / munkanélküliség / szolgáltatások / hátrányos helyzetű csoportok / hagyományok;

A térségben 167 non-profit szervezet működik, ebből 52 Csurgón. Vannak olyan települések, mint Nagyszakácsi, ahol a lakosságszámhoz képest magas a civil szervezetek száma (7 db), míg a másik végletet azok a települések alkotják, ahol semmilyen civil élet nincsen (Pl.: Porrogszentpál, Csákány). A civil szervezetek egyre hatékonyabb működéssel végzik tevékenységüket, évről évre több pályázatot adnak be. Nagyon sok területre terjed ki a szervezetek működése, de legjelentősebbek az oktatással, kultúrával, szabadidővel, sporttal és a településfejlesztéssel foglalkozó szervezetek.

A térség településeit vizsgálva megállapíthatjuk, hogy mindössze 2 településen van az álláskereső mutató 20 % alatt, 2 településen a 40 %-ot is meghaladja.

A nyilvántartott álláskereső több mint fele, 50,8 % legfeljebb nyolc általánost végzett, 28,8% a szakmunkásképzőt, szakiskolát végzettek aránya, 18,1 %-ot tesz ki a szakközépiskolai, gimnáziumi érettségivel és technikummal rendelkezők aránya, 2,3 %-uk pedig diplomával rendelkezik.

Igen magas a legalább egy éve nyilvántartásban szereplő álláskereső aránya, 53,8 %, bár kedvező, hogy az előző év azonos időszakához képest jelentősen, 10,3 %-ponttal csökkent. A nők esetében a csökkenés duplája volt a férfiakéhoz képest.

A térségben 167 non-profit szervezet működik, ebből 52 Csurgón. Vannak olyan települések, mint Nagyszakácsi, ahol a lakosságszámhoz képest magas a civil szervezetek száma (7 db), míg a másik végletet azok a települések alkotják, ahol semmilyen civil élet nincsen. A civil szervezetek egyre hatékonyabb működéssel végzik tevékenységüket, évről évre több pályázatot adnak be. Nagyon sok területre terjed ki a szervezetek működése, de legjelentősebbek az oktatással, kultúrával, szabadidővel, sporttal és a településfejlesztéssel foglalkozó szervezetek. Azon non-profit szervezeteket, amelyeknek a megoldási javaslatok, és a társadalmisítás szempontjából jelentőségük van, a következőkben mutatjuk be.

A Mozgáskorlátozottak Somogy Megyei Egyesületének Csurgói Körzeti Csoportja 1993-ban alakult. Céljuk, hogy a térségben élő fogyatékos emberek érdekeit képviseljék. Minden olyan kérdésben szívesen segítenek, mely a fogyatékkal élők életminőségét, boldogulását segíti. Jó kapcsolatban vannak a térség önkormányzataival, segítik a középületek akadálymentesítését.

A Csurgói Hegyigazdák Egyesülete 1998 óta segíti a szőlő- és gyümölcsstelepitést. A szőlőhegyen folyó építkezéseket figyelemmel kíséri és véleményezi. Elősegíti a szőlő, bor, gyümölcs szakszerű termelését, kezelését. Őrzi és ápolja a szőlőműveléssel és borászattal kapcsolatos hagyományokat.

A 2001-ben alakult Dráva Szövetség célja a Dráva-völgy természeti értékeinek hosszú távú megőrzése, a környezet állapotának ökológiai alapú fenntartása, fejlesztése, a Dráva-völgyet érintő és oda irányuló turizmus szakmai koordinálása, ellenőrzése, a valódi ökoturizmus támogatása, a természeti értékek bemutatása, szemléletformálás.

A mesztegnyői Honismereti és Természetvédő Egyesület elődje 1961-ben alakult, 1972 óta a Faluházban, a „HONI”-ban működik. Az egyesület 75 tagot tart nyilván. Tevékenységi körébe tartozik a népi gyermekjátékok, néptánc, hagyományörzés, helytörténeti gyűjtemény gyarapítása, megóvása, néprajzi – honismereti – természetismereti táborok lebonyolítása, kiállítások szervezése, szakköri foglalkozások. Fontos feladatuknak tartják a szomszédos régiók közötti kapcsolattartást, együttműködést, kultúrájuknak megismerését.

A „Királyi Szakácsok Nyomdokán” Hagyományörző Egyesület 1993-ban alakult, több mint 50 főből áll. Az Egyesület ekkor szervezte meg először az első „Királyi szakácsok bemutatóját”, majd később csatlakozott a „Különleges Asztali Örömök Somogyban” gasztronómiai rendezvénysorozathoz. A mára nemzetközivé váló rendezvény szervezése, pénzügyi menedzselése, és további lehetőségek feltérképezése, kiaknázása tartozik feladataik közé. Az egész évre szóló munka eredménye az évenként ide látogató kb. 20 ezer ember, aki hírét viszi „Somogyországnak”, ezen belül is egy 530 fős településnek, Nagyszakácsinak.

2.2. A LEADER Helyi Akciócsoport és a helyi partnerség

A stratégia-alkotási folyamat lezárását követően a jelenleg 42 taggal működő közhasznú egyesületünk a Vidékünk a jövőnk Szövetség megerősítését további tagok felvételét és a LEADER program által megkövetelt feladat ellátás korszerű elvégzését próbáljuk folyamatosan teljesíteni. A három szektor résztvevői tisztában vannak térségünk helyzetével, reális képet tudnak alkotni a felmerülő szükségletekről, nehézségekről. A HVS felülvizsgálat során további párbeszédet, tárgyalásokat, fórumokat tartottunk annak érdekében, hogy a stratégiánkhoz megfogalmazott intézkedések és a hozzá allokált források, minél valóságosabb képet mutassanak a jelenlegi helyzetnek megfelelően.

Már a tervezési szakasz során és azt megelőzően is jöttek már létre partnerkapcsolatok, a helyi közösségek között. Mindkét országos hatókörű Leader civilszervezettel és a megye szinte valamennyi közösségével is jó partnerkapcsolat alakult ki. Kezdeményezői voltunk a Somogy Megyei LEADER Szövetség megalakításának. Ezen jó kapcsolatokat szeretnénk a következő időszakban tovább erősíteni, az aktuális kérdéseket közösen, gyakorlati oldalról megbeszélni. Már a helyi közösség megalakulásakor és a stratégia készítésekor is nagyon nagy hangsúlyt szenteltünk a kommunikációra. Ma is célunk a folyamatos egyeztetések megvalósítása, nem

csak a tagokkal, hanem a térségben élőkkel is. Tervezzük több LEADER fórum megtartását minél szélesebb körben, hogy az itt élők részleteiben is megismerhessék az átalakult stratégiánkat.

A térségben próbáljuk az alulról való építkezés elvét követni, a lehető legszélesebb rétegek és társadalmi csoportok bevonásával.

A közösség tagjai mikrotérségenként és ágazatonként, típusonként is megfelelő mértékben képviselik szervezetüket.

Mindezek következtében a stratégiánkban megfogalmazott intézkedések és HPME-ek megfogalmazásakor az is fontos szempont, hogy a lehető legtöbb társadalmi csoportot szólítsa meg.

A programnak a helyi kohézió erősítésében is meghatározó szerepe van. Eddig ugyanis néhány kivételtől eltekintve egyik szférában sem volt igazán elfogadott és különösen nem gyakorlott az a tény, hogy egy konkrét cél esetében a közös gondolkodás és az együttes erő hatékonyabban képes a fejlesztéseket megvalósítani.

A LEADER programunk, amely kifejezetten mindezekre épül, minden bizonnyal áttörést okozhat ezen a területen is és komoly szerepe lesz a helyi társadalom kohéziójának erősítésében, amennyiben a központi iránymutatások nem akadályozzák ezt.

2.3. A LEADER megvalósítás során elért eredmények áttekintése

Stratégiánk alapvető célja volt, hogy elősegítsük térségünk népességmegtartó képességének és a lakosság életminőségének javítását, a fenntartható humán és természeti erőforrás-gazdálkodással, a gazdasági bázis erősítésével, az itt végzett tevékenységek és itt nyújtott szolgáltatások fejlesztésével. Célunk volt a jövedelemtermelő lehetőségek növelése, amit a piaci viszonyokhoz igazodó versenyképes gazdasági környezet és térségi infrastruktúra megteremtésével kívántunk elérni.

A központilag meghatározott jogcímek nem tudták biztosítani a lehetőséget, hogy saját, egyéni célterületeket határozzon meg a HACS, így a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia megvalósítása is olyan mértékben torzult, amire nem lehetett számítani. Mindezek ellenére vannak sikerei a programnak. Összesen 11 célterületet hirdettünk meg, az alábbiak szerint:

Képzés jogcímen belül egy célterületet hirdetett meg az Akciócsoportunk, melynek megnevezése a Mindennapi élethez szükséges képzések támogatása. Itt a mindennapokban szükséges általános ismeretek megszerzésére irányuló olyan képzések támogatása volt a cél, ahol a munkaerőpiacról gyakorlatilag kiszorult személyek kerülhetnek előtérbe. A program célcsoportja a nők, 8 általánosan alacsonyabb végzettségűek, fogyatékkal élők, tartósan álláskeresőek voltak. A Támogatás legkisebb mértéke 1 927 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 19 266 eurónak megfelelő forintösszeg. 1 db pályázat érkezett be a célterületre az Erdészeti Szakoktatásért Közalapítvány részéről, akik 5 209 912 Ft támogatásban részesültek. 2010. október 25-én indult a képzés, melynek első modulja keretében globális környezetről szóló előadáson vettek részt a tanulók. A képzés egészén 24 fő vett részt. Az előadások helyszíne a somogyzsitfai Széchenyi Zsigmond Szakközépiskola és Szakiskola volt. A tanulók a fent említett előadáson kívül még háztartási ismeretek, mentálhigiéné, lelki

egészségvédelem kialakítása, személyi higiénia, általános jogi ismeretek, alapvető pénzügyi és gazdasági ismeretek valamint munkavállalók jogai előadásokon is bővítették ismereteiket.

Az elnyert támogatási összeg az oktatáson kívül étkeztetésre, oktatási tematika kidolgozására, terembérletre, valamint oktatástechnikai eszközök használatára is vonatkozott. Projektor és notebook használatával színvonalasabbá, élvezhetőbbé váltak az előadások. A képzés összesen 150 órás volt, így 2010.12.06-án a tanúsítványok ünnepélyes átadásával zárták a közel két hónapig tartó előadássorozatot. A képzésen résztvevő 24 főből mindenki sikeresen teljesített, ezáltal gazdagodott a megszerzett plusz ismeretekkel, illetve tanúsítvánnyal is.

A rendezvény jogcím esetében, a HACS nem határozott meg külön célterületet, így itt minden olyan rendezvényre lehetett pályázatot benyújtani, ami a gasztronómiához, kultúrához, sport tevékenységhez és helyi identitástudat növeléséhez köthető valamint ezeken belül szakmai fórumok szervezését, lebonyolítását célozta meg. A Támogatás legkisebb mértéke 1 927 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 11 560 eurónak megfelelő forintösszeg. Összesen 14 db pályázat érkezett be, amelyek által összesen 22 461 177.- Ft támogatási összegre lett kötelezettség vállalva. A 14 rendezvényből 11-et már 2010. évben lebonyolítottak, ezek közül kiemelkedő a Vései Országos Kovácstalálkozó, ők 2 179 700 Ft támogatásban részesültek, a VI. Csurgói Csuszafesztivál, ahol Csurgó Város Önkormányzata 3 080 000 Ft támogatásban részesült, vagy a Szentai Vargánya Fesztivál megrendezését, amire a Szentáért-Somogyért egyesület 1 493 750 Ft támogatást kapott.

A Tervek és tanulmányok jogcím esetében a település infrastrukturális ellátottságát, annak minőségét és mennyiségét, elsősorban bel- és külterületi utak, járdák, árkok, szennyvíz hálózat javító beruházásokhoz kapcsolódó terv dokumentációk, kiviteli tervek elkészítésének támogatása volt a cél. A Támogatás legkisebb mértéke 1 927 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 15 000 eurónak megfelelő forintösszeg. Pályázatot csak a Dráva-menti Borút Egyesület nyújtott be a Szőlőhegyi útfelújítás terveinek elkészítésére, melyre 3 807 999 Ft támogatást nyert el.

A közösségi célú tevékenység című jogcímen belül 4 célterületet hirdetett meg a HACS. A program első körében legnépszerűbb célterület a Községi célú tevékenységeknek helyt adó épületek felújításának támogatása volt. Itt a közösségi célú tevékenységeknek helyt adó épületek külső-belső felújításának támogatása a cél, és csak olyan épületek felújítása, amelyek nem nyújthattak be támogatási kérelmet az ÚMVP III. tengely Vidéki örökség megőrzése és a Falumegújítás és –fejlesztés című jogcímeire. A Támogatás legkisebb mértéke 1 927 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 19 266 eurónak megfelelő forintösszeg. Összesen 11 db pályázat érkezett be, amelyekre 44 703 486 Ft-nyi támogatás kerülhet kiosztásra.

A Csurgói Evangélikus Egyházközség pályázata kiemelt figyelmet tudhatott magának, hiszen nem csak az egyházközségnek, hanem a település életében is fontos szerepe van a gyülekezeti terem felújításának, amire a pályázatot benyújtották. A gyülekezeti teremben a gyülekezeti ifjúság alkalmait, illetve idősek összejövetelét tartják. A helyiség csak sok lépcső megtétele után közelíthető meg, ezért szükségessé vált az akadálymentesítés. A pályázat a kerítés felújítására, megerősítésére is irányul, amely nélkülözhetetlen a közösségi hely biztonságához. Az elnyert összeg 4 483 243 Ft, ebből jelenleg is zajlik a felújítás.

Nagy népszerűségnek örvendett a Helyi hagyományokat bemutató csoportok támogatása című célterületünk. Itt a cél a hagyományőrző csoportok tevékenységének támogatása,

klubbhelyiségeinek kialakítása, fejlesztése, valamint bemutatkozásukhoz, fellépéseikhez kapcsolódó beszerzések. Támogatás legkisebb mértéke 1 927 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 5 781 eurónak megfelelő forintösszeg. 5 db pályázat érkezett be, melyek mind támogatásban részesültek, összesen 6 354 620 Ft került lekötésre.

A Drávagyöngye Ifjúsági Néptánc Egyesület pályázata fontos mérföldkő az egyesület és a térség életében. Az Egyesület 2002-ben alakult, elsődleges célja volt a gyerekek közösségi nevelése mellett a helyi illetve a somogyi táncművelés, hagyomány ápolása, felgyűjtése. Azóta már az egyesületen belül megalakult a Morzsa csoport is, amelynek tagjai alsó tagozatosak. A fellépéshez szükséges fellépő ruhák kezdetben kölcsönözve lettek, majd a legalapvetőbb felszerelés megszerzéséhez a helyi önkormányzat és a szülők segítségével jutottak hozzá. A szélesedő repertoár miatt vált indokolttá az újabb tájegységek táncaihoz megfelelő tájjellegű ruhák beszerzése. 1 481 250 Ft támogatásban részesültek, melyből 2011. nyár elejére készülhetnek el az új fellépő ruhák.

A Természeti értékeink megóvása, bemutatása című célterület célja, hogy az Akciócsoport olyan tevékenységeket támogasson, amelyek elősegítik a természeti értékeink védelmét, megóvását, a fenntartható természeti erőforrások használatát, a környezet-károsodásának megelőzését, bemutató teremek kialakítását. Támogatás legkisebb mértéke 1 927 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 25 000 eurónak megfelelő forintösszeg. 3 db pályázat érkezett be, összesen 12 689 817 Ft került lekötésre.

Az erdei iskolák fejlesztése célterületünkre, melyet csak nem speciálisan hátrányos helyzetű területeken hirdett meg a HACS, 1 db pályázat érkezett be Mesztegnyő Község Önkormányzatától, ők 4 343 843 Ft támogatásban részesültek. A célterület célja meglévő erdei iskolák felújítása, korszerűsítése, eszköz és berendezés állományának bővítése. Támogatás legkisebb mértéke 1 926 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 16 496 eurónak megfelelő forintösszeg.

A Vállalkozási alapú fejlesztés jogcímen belül két célterületet hirdett meg az Akció Csoport, melyek közül az egyik a Helyi terméket előállítók támogatása. Ezen célterület esetén a helyben honos, nagy élőmunka igényű helyi termék, tradicionális termékek feldolgozottság szintjének emelése, piacra jutási feltételeinek javítása volt a cél. A Támogatás legkisebb mértéke 3 853 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 77 066 eurónak megfelelő forintösszeg. A HACS a legnagyobb hangsúlyt szorította volna erre a jogcímenre fektetni, amit a mai napig nem adunk fel, hiszen ezen célterületen keresztül érhető el a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiánk legfőbb prioritása, ami a gazdaságfejlesztés, valamint munkahelyek teremtése, és a meglévő munkahelyek megtartása. A térségben több olyan helyi termék található, ami nagy élőmunka igényű-pl. a bogyósgyümölcsök, zöldségek, vagy a méz -, de az esetek többségében ezeket östermelői gazdálkodás keretében állítják elő. Az östermelőket viszont az első körös LEADER pályázatok esetében nem támogathatta a program az Irányító hatóság útmutatásai alapján. Ez volt a fő indoka, hogy a célterületre 2db pályázat érkezett be, amelyek közül egy önkormányzat volt, akit alapjogsultsági okok miatt utasítottunk el. A másik pályázatot Deme Krisztina Mária nyújtotta be, dísznövénykertészet gépparkjának fejlesztése érdekében, amire 20 399 721 Ft támogatást ítéltünk meg. A célterületben megfogalmazott eredményeket csak abban az esetben tudja el érni térségünk, amennyiben a támogatottak köre bővíthet az östermelőkre.

A másik vállalkozási alapú fejlesztés célterületünk az Erdei iskolák fejlesztése volt, melyre nem érkezett pályázat. A célterület célja volt és ma is az, hogy a meglévő erdei iskolák felújításra, korszerűsítésre, eszköz és berendezés állományának bővítésére kerülhessen sor. A Támogatás legkisebb mértéke 3 853 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 87 664 eurónak megfelelő forintösszeg.

Nem érkezett be pályázat a Térségek közötti és nemzetközi együttműködés jogcímre, amin belül két célterületet határoztunk meg, a Hazai és határon túli szakmai együttműködést valamint a Térségen belüli együttműködést. Mindkét célterület alapvető célja olyan események szervezéséhez, lebonyolításához kapcsolható, amelyek fő témája az együttműködésen alapuló vidékfejlesztés, gazdaságfejlesztés, kulturális tevékenység és célcsoportja az akciócsoport területén tevékenykedő szervezetek és a térségi lakosság. Támogatás legkisebb mértéke a Hazai és határon túli szakmai együttműködés célterület esetében 3 853 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 15 413 eurónak megfelelő forintösszeg, míg a Térségen belüli együttműködés célterület esetében 1 927 eurónak, míg a legnagyobb mértéke 10 000 eurónak megfelelő forintösszeg.

Célként fogalmaztuk meg az eredeti Helyi Vidékfejlesztési Stratégiánkban a térség épített és természeti környezetének fenntartását, amelyek turisztikai potenciál és a kulturális szolgáltatások erősítésén túlmenően az itt lakók komfortérzetét és életminőségét is javítani tudják. Úgy érezzük, hogy a HVS tervezésekor megfogalmazott célok ez esetben helyesnek bizonyultak, hisz a Közösségi célú tevékenységeknek helyt adó épületek felújításának támogatása célterületünk siker célterületnek értelmezhető, ennek keretében megvalósuló projektek erősítik a térség népességmegtartó képességét.

Vidékfejlesztési stratégiánkban megfogalmazott intézkedések legtöbbször hatására a fejlődés elindult, a vidék értékei megfelelő kezelésbe kerültek, új munkahelyeket generált a programunk. A vállalkozás alapú intézkedéseink támogatják az önszerveződésre alapuló szervezetek létrejöttét a termelés, a beszerzés és az értékesítés területén, és az alternatív jövedelemszerzést biztosító gazdasági tevékenységek fejlesztését.

A térségünkben lévő szervezetek „éhesek” a változásra, készek tenni a fejlődésért, ahogy ezt eddig is megtették, és a kemény bürokratikus rendszerben sem veszítették hitüket a LEADER programot kísérő akadályok miatt.

2.4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának indokoltsága

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatát több egymástól külön álló tényező is indokoltá teszi.

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program 2007-2013-as időszakának elérkezett a félideje. Fontos megvizsgálni, hogy az eltelt időben a fejlesztési források, milyen mértékben kerültek lekötésre és, hogy azok milyen célokat szolgáltak. Fontos megvizsgálni, hogy az eltelt időszakban meghirdetésre került célterületek alkalmasak e arra, hogy elérjék a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában elvárt célokat és eredményeket és azt, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiában szereplő célok megegyeznek e a ma céljaival.

A HVS felülvizsgálatát indokolja az is, hogy Magyarországon a gazdasági helyzet 2007-óta folyamatosan romlott. Nőtt az államadóság, nőtt a munkanélküliség száma, és csökkentek a

támogatási források. 2010 áprilisában kormányváltásra került sor, mely nagymértékben változtathatja meg a hazai és Európai Unió programok lebonyolítását. Az új kormány programjában egyik legjelentősebb prioritás a munkahelyek megőrzése, valamint új munkahelyek létrehozása. Ez is indokolja, hogy a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiák felülvizsgálatra kerüljenek és ez a szempont érvényesülni tudjon minden területen.

A felülvizsgálatot indokolja, az is, hogy új programok jelennek meg a hazai támogatási rendszerben, mint pl. az Új Széchenyi Terv, amihez a mi stratégiánknak is igazodni kell, esetenként lehatárolódni.

Számunkra a legfőbb indok az lenne, hogy a HVS első változata teljesen központi iránymutatás alapján készült, amibe nehezen tudtuk érvényesíteni térségünk elképzeléseit, céljait. Ezért fordulhatott elő, hogy vannak olyan jogcímek, célterületek, amire nem érkezett be pályázat, és az első körben az adott célterületre allokált forrás átcsoportosításra került. Ilyen a Térségek közötti és nemzetközi együttműködés című jogcím, mely mára teljesen aktualitását veszítette.

Bízunk abban, hogy a felülvizsgálat során közeledni tudunk a LEADER 7 alappillére közül a másodikhoz, amely az alulról építkező megközelítés fogalmazza meg akképpen, hogy a helyiek részt vesznek a döntéshozatalban, a térséget érintő fejlesztési programok kidolgozásában és megvalósításában.

2.5. SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> - Érintetlen természeti környezet - Mezőgazdaság, mezőgazdasági jelleg hagyományai, speciális mikroklíma - Jó adottságok az ökoturizmusra - Műemléki épületek, értékes tárgyi emlékek jelenléte - A Duna-Dráva Nemzeti Park közelsége - Meleg vízű, gyógyhatású termálkút megléte - Középfokú oktatás hagyományai és magas színvonala - A kommunális infrastruktúra teljes körűen kiépített - Meglévő népi hagyományok - Kistérségi Társulás kezdeményező szemléletű működése 	<ul style="list-style-type: none"> - Vállalkozói aktivitás alacsony - Innováció és befektetők hiánya - Az ipari park kihasználatlan - Munkalehetőségek hiánya - Magas az álláskeresők száma - Kedvezőtlen demográfiai folyamatok - Egyelőre kedvezőtlen területi elhelyezkedés a közúti megközelíthetőség szempontjából - Gyenge nemzetközi kapcsolatok
Lehetőségek	Veszélyek
<ul style="list-style-type: none"> - Funkcióbővítés lehetősége (lakó, oktatási, intézményi, stb.) - Vállalkozási tevékenység fejlesztése - Városközponti funkciók erősítése - A közutak felújítása javítja a térség elérhetőségét - A gyógy-, egészség- és fürdőturizmus dinamikus fellendülése - Horvátország EU-csatlakozásában rejlő lehetőségek 	<ul style="list-style-type: none"> - Szociális és életkörülmények romlása - Vállalkozási tevékenység további csökkenése - Befektetői érdeklődés elmaradása - Saját (önkormányzati) forrás nem áll rendelkezésre a pályázatokhoz, beruházásokhoz - Kevés munkahelyteremtő program a megvalósuló projekteken belül

3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia

3.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe

2013-ra a térség helyi termék előállításának és piacra jutásának támogatásával elindul a gazdaságfejlesztés, munkahelyek jönnek létre és a meglévők megtartásra kerülnek, ezzel a térség belső gazdasági integrációs szintje és függetlensége erősödik. Vidékünkön a

gazdálkodók helyben maradnak és a vidék kultúrállapotát megőrzik. A projekteken keresztül a gazdálkodás ésszerűbbé válik, a hatékonyabb termelés és a koncentráció erősödik. A térségi vállalkozásoknak az országos átlaghoz képest való elmaradása az csökken. Nő az önszerveződésen alapuló szervezetek száma a termelés, a beszerzés és az értékesítés területén. A gazdaságfejlesztési intézkedések elősegítik a környezeti tudatformálást az agrárgazdálkodásban, valamint környezetkímélő, korszerű területhasználat és technológiák is elterjednek, kiemelten a természetvédelmi területek környezetében. Az erdei iskolák fejlesztése által nő a térségi vendégforgalom, amely turisztikai bevételeket generál. A turizmus az egyik legdinamikusabb gazdasági ág, amely egyben az értékek, az ismeretek és a kapcsolatok közvetítésével más gazdasági ágakra is pozitívan hat. Gazdaságélénkítő hatást a turisztikai kínálat hatékony megjelenítésével, turisztikai fogadóképesség javításával, a tájba illő hagyományos településkép megőrzésével, a helyi kulturális hagyományok feltárásával, életben tartásával, hagyományteremtéssel, oktatási, kulturális, egészségügyi, szociális intézmények, szabadidős létesítmények korszerűsítésével is elérünk. A helyi hagyományokat bemutató csoportok támogatása révén erősödik a helyi identitástudat, illetve a kulturális értékek megőrzése is biztosított.

3.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia kapcsolódása a térség szükségleteihez

Az elkészült helyzetelemzésből egyértelműen megállapítható, hogy a térség legnagyobb problémája a munkanélküliség. Ennek következtében romlik a lakosság korösszetétele, nagymértékű az elvándorlás. Megállapítható, hogy az elvándorlás arányaiban a felsőfokú végzettségű réteget érinti a leginkább. Ezzel a térség komoly humán kapacitást veszít el, illetve egy széles réteg szakad el kulturális gyökereitől. A helyben maradó népesség nagy része képzetlen, akiknek – a tőkehiányos vállalkozások miatt – a különböző termelő ágazatokban való elhelyezkedésre kevés esélyük van. Stratégiánk legfőbb céljai a népesség helyben tartása, illetve a munkahely megtartás, munkahelyteremtés. A helyzetelemzés során világossá vált, hogy a nagyszámú képzetlen szabad munkaerőnek a foglalkoztatását csak és kizárólag a mezőgazdaság tudja megoldani. Ezért, az előzőekben meghirdetett, helyi terméket előállítók támogatása célterületet meg kívánjuk őrizni. A kézimunka igényes termékek termelése (bogyós gyümölcsök, örökzöldek, méz, stb.) a legtöbb esetben kis parcellákon (1-2 ha), zártkertekben történik. A térségi gazdák e tevékenységüket jövedelemkiegészítő jelleggel végzik, a legtöbb esetben őstermelőként, családi gazdálkodóként. Mindenképp indokolt, hogy ezeket a termelőket potenciális pályázóként meg tudjuk jeleníteni a célterület kidolgozása során.

A térség gazdag kulturális örökséget tudhat magáénak. A legtöbb esetben ezeket az értékeket civil szervezetek, egyházak, önkormányzatok „kezelik”. Közülük a legkevesebb működési mozgástere a civil szervezeteknek van, mégis sok esetben – erőn felül – önkormányzati feladatokat vállalnak át. Ezen csoportokra nagy felelősség hárul a térség kulturális értékeinek (népdalok, táncok, életmód, tárgyi és épített örökség) megőrzésében. Tevékenységük erősíti a helyi identitástudatot, és sok településen ezek a szervezetek az egyetlen közösségépítő egységek. Támogatásuk mindenképp indokolt, hogy a jövő nemzedékek biztos alapokkal tudjanak szembenézni a globalizáció XXI. századi kihívásaival.

Az élhető környezet megteremtésének alapfeltétele a jól működő köz- és vállalkozó szolgáltatások rendszere. A helyzetelemzés elkészítése során több településről igényként jelentkezett a közbiztonság javítása. A vagyon elleni bűncselekmények száma és volumene egyes településeken tragikus. Van olyan település, ahol vasárnap a család nem tud teljes létszámmal templomba menni, mert az őrizetlenül hagyott házukat kirabolják. Ezért új, közbiztonsági célterület megfogalmazása szükséges.

Összességében elmondható, hogy a HVS felülvizsgálat során a térségi igényekben „páli fordulat” nem történt. Az itt élők - kevés kivételtől eltekintve - biztonságban, dolgos hétköznapokban, rendezett településeken kívánnak élni.

3.3. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia fő célkitűzései

1. Célkitűzés: Térség népességmegtartó képességének erősítése

A helyzetelemzésből megállapítható, hogy a térségben komolyan romlik a lakosság korösszetétele, magas az elvándorlás. Stratégiánk legfontosabb célja, hogy elősegítsük térségünk népességmegtartó képességének és a lakosság életminőségének javítását, a fenntartható humán és természeti erőforrás-gazdálkodással, a gazdasági bázis erősítésével, az itt végzett tevékenységek és itt nyújtott szolgáltatások fejlesztésével. Ezen célkitűzésünkhöz kapcsolódik a marketingtevékenység támogatása

2. Célkitűzés: Munkahelyek megőrzése, új munkahelyek teremtése

A helyzetelemzésből kiderül, hogy a térség munkaerő-piaci mutatói rendkívül kedvezőtlenek. Mindegyik célterületben valamilyen formában megjelenik legfőbb célunk, a térségi munkahelyek megőrzése, és új biztos, kiszámítható munkahelyek teremtése.

Célunk a jövedelemtermelő lehetőségek növelése, amit a piaci viszonyokhoz igazodó versenyképes gazdasági környezet és térségi infrastruktúra megteremtésével kívánunk elérni. Ezen célkitűzésünkhöz kapcsolódik az erdei iskolák fejlesztésének támogatása, valamint a helyi terméket előállítók és a képzések támogatása célterületek.

3. Célkitűzés: Kulturális identitás erősítése

A térség településeit vizsgálva, országosan is egyedülálló kulturális örökséget fedezhetünk fel, mely a legtöbb esetben anyagi okok miatt nem kerülhet a nagyközönség elé. Célként fogalmaztuk meg a térség épített és természeti környezetének fenntartását, amelyek turisztikai potenciál és a kulturális szolgáltatások erősítésén túlmenően az itt lakók komfortérzetét is javítani tudják. Ezen célkitűzésünkhöz kapcsolódik a helyi hagyományokat őrző csoportok támogatása, illetve a rendezvények támogatása célterületek.

4. Célkitűzés: Lakosság életminőségének javítása

A helyzetelemzés alapján elmondható, hogy a térségben rendkívül alacsony a közösségi szolgáltatások száma, illetve a meglévők minősége. Térségünk felzárkózásához elodázhatatlanul szükséges az adottságaival összhangban lévő struktúra kialakítása, a fenntartható fejlődés biztosítása az itt élők életminőségének javítása érdekében. Ezen célkitűzésünkhöz kapcsolódik a közbiztonság megteremtését segítő tevékenységek

támogatása, illetve az infrastruktúra-fejlesztéshez kapcsolódó tervek és tanulmányok elkészítésének támogatása célterületek.

3.4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia intézkedései

3.4.1.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1022960

Jogcím: Vállalkozási alapú fejlesztés

UMVP intézkedés: Versenyképesség

Célterület megnevezése: Erdei iskolák fejlesztésének támogatása

Célterület azonosítója: 850b01

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 0.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 20 000 000.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 0

Non-profit szervezetek: 0

Egyházak: 0

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Intenzitások - LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 0

Non-profit szervezetek: 0

Egyházak: 0

Mikro-kis-közép vállalkozás: 65

Egyéni vállalkozó: 65

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 0

Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 0

Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH: 5 000 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH: 20 000 000.-

Fogalom magyarázat: -

Támogatás vehető igénybe:

Támogatás vehető igénybe meglévő erdei iskolák felújítására, korszerűsítésére, eszköz és berendezés állományának bővítésére. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

Nem támogatható a nem üzleti célú közösségi, szabadidős szálláshely-szolgáltatásról szóló 173/2003. (X. 28.) Korm. rendelet 3. § (2) bekezdése c) pontjának 2. és 3. alpontja szerinti szálláshelyfejlesztés. Olyan projekt támogatható, melyet a projekthez kapcsolódó szakmai szervezet támogat, valamint a megvalósult szolgáltatás igénybe vételéről oktatási intézmény nyilatkozik. Marketing tevékenység önállóan nem támogatható. A projektet együttműködés keretében kell megvalósítani.

Számszerűsíthető eredmények:

A térségben felújításra kerül legalább egy erdei iskola, valamint az intézmény, intézmények eszközparkja is bővül.

Települések:

Berence, Csákány, Csömend, Curgó, Curgónagymarton, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Örtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Somogybükkösd, Somogyicsó, Somogysámsón, Somogyudvarhely, Somogyzsitfa, Szegerdő, Senta, Szenyér, Szőkedencs, Tapsony, Táská, Varásló, Vése, Zákány, Zákányfalu

3.4.2.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1022977

Jogcím: Rendezvény

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Célterület megnevezése: Rendezvények támogatása

Célterület azonosítója: 850c02

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 42 000 000.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 0.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás:	100
Non-profit szervezetek:	100
Egyházak:	100
Mikro-kis-közép vállalkozás:	60
Egyéni vállalkozó:	60
Östermelő:	0
Magánszemély:	60

Intenzitások - LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás:	100
Non-profit szervezetek:	100
Egyházak:	100
Mikro-kis-közép vállalkozás:	65
Egyéni vállalkozó:	65
Östermelő:	0
Magánszemély:	65

Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH:	350 000.-
Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH:	3 000 000.-
Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH:	350 000.-
Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH:	3 000 000.-

Fogalom magyarázat: Helyi identitás tudat: A helyi azonosság a lakosság alapvető értéke, amely sokszor meg is előz minden más szűkebb és tágabb csoporthoz való tartozást, kötődést. A helyi identitást, a közös kultúra és szokások, a közös mítoszok és történelem, valamint mindezek tudata jellemzi.

Támogatás vehető igénybe:

A gasztronómiához, kultúrához, sport tevékenységhez és helyi identitástudat növeléséhez köthető rendezvények, rendezvénysorozatok, vagy szakmai fórumok szervezésének, lebonyolításának támogatása. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

Kizárólag olyan rendezvények szervezése, lebonyolítása támogatható, amelyek maximum 2 naposak, kivételt képeznek a rendezvénysorozatok, amelyek esetében az egyes események időtartamára vonatkozik a 2 napos maximum időkorlát. A projektet együttműködés keretében kell megvalósítani.

Számszerűsíthető eredmények:

14 gasztronómiához, kultúrához, sporthoz és helyi identitás tudathoz kapcsolódó rendezvény valósul meg a térségben, ami hozzájárul az életminőség javításához, valamint a térség népességmegtartó képességének erősítéséhez.

Települések:

Berzence, Csákány, Csömend, Csurgó, Csurgónagymarton, Főnyed, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Libickozma, Mesztegyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Órtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogybükkösd, Somogyicsicsó, Somogysámson, Somogysimonyi, Somogyudvarhely, Somogyzsitfa, Szegerdő, Szentá, Szenyér, Szőkedencs, Tapsony, Táská, Varászló, Vése, Zákány, Zákányfalva

3.4.3.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1022984

Jogcím: Képzés

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Célterület megnevezése: Képzések támogatása

Célterület azonosítója: 850d03

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 9 000 000.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 0.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 100

Non-profit szervezetek:	100	
Egyházak:	100	
Mikro-kis-közép vállalkozás:	60	
Egyéni vállalkozó:	60	
Östermelő:	0	
Magánszemély:	60	
Intenzitások - LHH településen (%)		
Önkormányzat, önkormányzati társulás:	100	
Non-profit szervezetek:	100	
Egyházak:	100	
Mikro-kis-közép vállalkozás:	65	
Egyéni vállalkozó:	65	
Östermelő:	0	
Magánszemély:	65	
Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH:	350 000.-	
Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH:	3 000 000.-	
Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH:	350 000.-	
Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH:	3 000 000.-	
Fogalom magyarázat: Célcsoport: nyilvántartott álláskeresők, fogyatékkal élők, valamint olyan munkaviszonyban álló személyek, akiknek az állásuk megtartásához szükséges a szakmai ismeretek folyamatos bővítése.		
Forgóeszköz: 2000. évi C. törvény szerinti forgóeszköz		
Támogatás vehető igénybe:		
Olyan képzésekre és oktatásokra, amelyek segítségével a célcsoport munkaerőpiaci paritása erősödik, az álláskeresők elhelyezkedési esélyei nőnek, illetve a munkaviszonyban állók munkahely megtartási esélyei javulnak. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akiknél a megvalósításért felelős személy főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkezik. Előnyben részesülnek azok a pályázatok, amelynek képzési tematikájában gyakorlati modul szerepel.		
Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:		
A projektet együttműködés keretében kell megvalósítani.		
Számszerűsíthető eredmények:		
A térségben legalább 3 képzés valósul meg.		
Települések:		
Berzence, Csákány, Csömend, Csurgó, Csurgónagymarton, Főnyed, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Libickozma, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Órtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogybükkösd, Somogyicsicsó, Somogysámson, Somogysimonyi, Somogyudvarhely, Somogyzsitfa, Szegerdő, Szentá, Szenyér, Szökedencs, Tapsony, Táská, Varásló, Vése, Zákány, Zákányfalu		

3.4.4.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1023121

Jogcím: Tervek és tanulmányok

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Célterület megnevezése: Tanulmányok készítése

Célterület azonosítója: 850e04

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 5 000 000.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 0.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 80

Non-profit szervezetek: 80

Egyházak: 80

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Intenzitások - LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 85

Non-profit szervezetek: 85

Egyházak: 85

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 350 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 1 000 000.-

Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH: 350 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH: 1 000 000.-

Fogalom magyarázat: -

Támogatás vehető igénybe:

Olyan tanulmányok készítése, amely elősegíti a térség gazdasági és turisztikai fejlődését. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

A projektet együttműködés keretében kell megvalósítani.

Számszerűsíthető eredmények:

A térségben elkészül 5 db olyan tanulmány, amelyek megvalósítása hozzájárul a térség gazdasági potenciáljának erősítéséhez.

Települések:

Berzence, Csákány, Csömend, Csurgó, Csurgónagymarton, Főnyed, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Libickozma, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Órtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály,

Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogybükkösd, Somogyicsicsó, Somogysámson, Somogysimonyi, Somogyudvarhely, Somogyzsitfa, Szegerdő, Szentá, Szenyér, Szőkedencs, Tapsony, Táska, Varásló, Vése, Zákány, Zákányfalu

3.4.5.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1022991

Jogcím: Közösségi célú fejlesztés

UMVP intézkedés: Környezet/földgazdálkodás

Célterület megnevezése: Természeti értékeink megóvásának, bemutatásának támogatása

Célterület azonosítója: 850a05

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 24 523 196.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 0.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 100

Non-profit szervezetek: 100

Egyházak: 100

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Intenzitások - LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 100

Non-profit szervezetek: 100

Egyházak: 100

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 350 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 10 000 000.-

Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH: 350 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH: 10 000 000.-

Fogalom magyarázat: Interaktív bemutatóterem: olyan terem ahol a természeti értékek bemutatása olyan számítógépes alkalmazással történik, amelynek jellemző eleme, hogy a felhasználó és a szoftver kölcsönös együttműködését, az ember aktív közreműködését tételezi fel.

Támogatás vehető igénybe:

Támogatás vehető igénybe olyan tevékenységekre, amelyek elősegítik a természeti értékeink védelmét, megóvását, a fenntartható természeti erőforrások használatát, a környezetkárosodásának megelőzését, bemutatóterem kialakítását. Előnyben részesülnek azok a

pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

Marketing tevékenység önállóan nem támogatható. A projekteket együttműködés keretében kell megvalósítani.

Számszerűsíthető eredmények:

A térségben 3 olyan projekt valósul meg, amelynek eredményeképpen az itt élők és az ide látogatók közelebb kerülnek környezetük értékeihez, aktívan közre tudnak működni azok megóvásában, valamint erősödik a lakosság környezettudatos szemlélete.

Települések:

Berzence, Csákány, Csömend, Csurgó, Csurgónagymarton, Főnyed, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Libickozma, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Órtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogybükkösd, Somogyicsicsó, Somogysámson, Somogysimonyi, Somogyudvarhely, Somogyzsitfa, Szegerdő, Szentá, Szenyér, Szőkedencs, Tapsony, Táská, Varásló, Vése, Zákány, Zákányfalu

3.4.6.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1023008

Jogcím: Közösségi célú fejlesztés

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Célterület megnevezése: Térségi közösségek támogatása

Célterület azonosítója: 850a06

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 55 000 000.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 0.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 100

Non-profit szervezetek: 100

Egyházak: 100

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Intenzitások - LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 100

Non-profit szervezetek: 100

Egyházak: 100

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély:	0
Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH:	350 000.-
Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH:	12 000 000.-
Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH:	350 000.-
Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH:	12 000 000.-

Fogalom magyarázat: -

Támogatás vehető igénybe:

Támogatás vehető igénybe olyan közösségek támogatására, amelyek aktívan közreműködnek a település, térség életében, tevékenységük hagyományőrzésre, a vidék fenntartható fejlődésének előmozdítására irányul. Támogatás vehető igénybe ezen szervezetek működéséhez szükséges ingatlanok kialakítására, fejlesztésére, valamint bemutatkozásukhoz, fellépéseikhez kapcsolódó beszerzésekre. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

Marketing tevékenység önállóan nem támogatható. A projekteket együttműködés keretében kell megvalósítani.

Számszerűsíthető eredmények:

A térségben 2 csoport működéséhez szükséges épület kerül felújításra, illetve 1 csoport fog beszerezni fellépésekhez szükséges kellékeket.

Települések:

Berzence, Csákány, Csömend, Csurgó, Csurgónagymarton, Főnyed, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Libickozma, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Órtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogybükkösd, Somogyicsicsó, Somogysámson, Somogysimonyi, Somogyudvarhely, Somogyzsitfa, Szegerdő, Szenta, Szenyér, Szökedencs, Tapsony, Táská, Varásló, Vése, Zákány, Zákányfalu

3.4.7.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1023015

Jogcím: Közösségi célú fejlesztés

UMVP intézkedés: Életminőség/diverzifikáció

Célterület megnevezése: Közbiztonság megteremtését segítő fejlesztések támogatása

Célterület azonosítója: 850a07

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 24 000 000.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 0.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 100

Non-profit szervezetek: 100

Egyházak: 0

Mikro-kis-közép vállalkozás:	0	
Egyéni vállalkozó:	0	
Östermelő:	0	
Magánszemély:	0	
Intenzitások - LHH településen (%)		
Önkormányzat, önkormányzati társulás:	100	
Non-profit szervezetek:	100	
Egyházak:	0	
Mikro-kis-közép vállalkozás:	0	
Egyéni vállalkozó:	0	
Östermelő:	0	
Magánszemély:	0	
Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH:		350 000.-
Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH:		4 000 000.-
Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH:		350 000.-
Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH:		4 000 000.-

Fogalom magyarázat: -

Támogatás vehető igénybe:

Támogatás vehető igénybe olyan közbiztonságot szolgáló fejlesztésekre, melyekkel megelőzhető a vagyon elleni és egyéb bűncselekmények, szabálysértések, illetve olyan fejlesztésekre, melyek a bűnmegelőzésen túl felderítési célokat is szolgálnak. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

A projekt a helyileg illetékes rendőrkapitányság támogatásával valósulhat meg. Marketing tevékenység önállóan nem támogatható. A projektet együttműködés keretében kell megvalósítani.

Számszerűsíthető eredmények:

A térség 5 településén épül ki térfigyelő kamerarendszer.

Települések:

Berzence, Csákány, Csömend, Curgó, Curgónagymarton, Főnyed, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Libickozma, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Órtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogybükkösd, Somogyicsicsó, Somogysámson, Somogysimonyi, Somogyudvarhely, Somogyzsitfa, Szegerdő, Szentá, Szenyér, Szőkedencs, Tapsony, Táská, Varásló, Vése, Zákány, Zákányfalu

3.4.8.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1023060

Jogcím: Közösségi célú fejlesztés

UMVP intézkedés: Versenyképesség

Célterület megnevezése: Térségi marketingtevékenység támogatása

Célterület azonosítója: 850a08

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 15 000 000.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 0.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 100

Non-profit szervezetek: 100

Egyházak: 100

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Intenzitások - LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 100

Non-profit szervezetek: 100

Egyházak: 100

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 350 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 1 500 000.-

Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH: 350 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH: 1 500 000.-

Fogalom magyarázat: -

Támogatás vehető igénybe:

Támogatás vehető igénybe a térség és az egyes települések meglévő bemutatkozó anyagainak aktualizálására, valamint új marketinganyagok készíttetésére és az azokhoz kapcsolódó építésekre és eszközbeszerzésekre. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

A projektet együttműködés keretében kell megvalósítani. Építési és eszközbeszerzési fejlesztések önállóan nem támogathatók.

Számszerűsíthető eredmények:

A térségben 10 db. új kiadvány kerül kiadásra, valamint 3 db. bemutató film készül el.

Települések:

Berzence, Csákány, Csömend, Csurgó, Csurgónagymarton, Főnyed, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Libickozma, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Órtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogybükkösd, Somogyicsicsó, Somogy sámson, Somogy simonyi, Somogyudvarhely, Somogyzitfa, Szegerdő, Senta, Szenyér, Szökedencs, Tapsony, Táská, Varásló, Vése, Zákány, Zákányfalu

3.4.9.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1023077

Jogcím: Vállalkozási alapú fejlesztés

UMVP intézkedés: Versenyképesség

Célterület megnevezése: Helyi terméket előállítók támogatása

Célterület azonosítója: 850b09

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 90 000 000.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 0.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás:	0
Non-profit szervezetek:	60
Egyházak:	0
Mikro-kis-közép vállalkozás:	60
Egyéni vállalkozó:	60
Östermelő:	60
Magánszemély:	60

Intenzitások - LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás:	0
Non-profit szervezetek:	65
Egyházak:	0
Mikro-kis-közép vállalkozás:	65
Egyéni vállalkozó:	65
Östermelő:	65
Magánszemély:	65

Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 350 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 50 000 000.-

Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH: 350 000.-

Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH: 50 000 000.-

Fogalom magyarázat: -

Támogatás vehető igénybe:

Helyi termékek, tradicionális termékek feldolgozottsági szintjének emelése, piacra jutási feltételeinek javítása. A helyben honos, tradicionális, nagy élőmunka igényű helyi termékek feldolgozottsági szintjét emelő beruházások, illetve a termékek piacra jutását segítő projektek támogatása, az ehhez kapcsolódó eszközbeszerzések, termelést elősegítő épületek, épület részek építése, korszerűsítése, felújítása, bővítése, infrastruktúrájának fejlesztése, amely elősegíti az előállított termékek feldolgozottsági szintjének emelését, valamint olyan marketing tevékenység, helyi termék védjegy kialakítás, amely elősegíti a termékek piacra jutását. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

A projektet együttműködés keretében kell megvalósítani.

Számszerűsíthető eredmények:

A térségben 5 helyi terméket előállító termelőegység kerül felújításra, amely során 6 munkahely kerül megőrzésre, valamint létrejön egy csomagoló üzem, ahol 5 új munkahely teremődik.

Települések:

Berzence, Csákány, Csömend, Csurgó, Csurgónagymarton, Főnyed, Gadány, Gyékényes, Hosszúvíz, Iharos, Iharosberény, Inke, Libickozma, Mesztegnyő, Nagyszakácsi, Nemesdéd, Nemeskisfalud, Nemesvid, Nikla, Órtilos, Pogányszentpéter, Porrog, Porrogszentkirály, Porrogszentpál, Pusztakovácsi, Sávoly, Somogybükkösd, Somogyicsicsó, Somogysámson, Somogysimonyi, Somogyudvarhely, Somogyzsitfa, Szegerdő, Szentá, Szenyér, Szökedencs, Tapsony, Táska, Varásló, Vése, Zákány, Zákányfalva

3.4.10.

Vonatkozó HPME azonosítója: 1023084

Jogcím: Vállalkozási alapú fejlesztés

UMVP intézkedés: Versenyképesség

Célterület megnevezése: Vállalkozás fejlesztés és turisztikai szolgáltatások fejlesztésének támogatása

Célterület azonosítója: 850b10

Célterület komplex?: Nem

Célterület kis értékű?: Nem

Keretösszeg (HUF) - Nem LHH települések: 0.-

Keretösszeg (HUF) - LHH települések: 32 791 706.-

Intenzitások - Nem LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 0

Non-profit szervezetek: 0

Egyházak: 0

Mikro-kis-közép vállalkozás: 0

Egyéni vállalkozó: 0

Östermelő: 0

Magánszemély: 0

Intenzitások - LHH településen (%)

Önkormányzat, önkormányzati társulás: 0

Non-profit szervezetek: 0

Egyházak: 0

Mikro-kis-közép vállalkozás: 65

Egyéni vállalkozó: 65

Östermelő: 0

Magánszemély: 65

Minimális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 0.-

Maximális támogatási összeg (HUF) - Nem LHH: 0.-

Minimális támogatási összeg (HUF) – LHH: 350 000.-
Maximális támogatási összeg (HUF) – LHH: 8 000 000.-

Fogalom magyarázat: Induló beruházásnak minősül a tárgyi eszközbe vagy immateriális javakba történő beruházás, amely új létesítmény felállításával, meglévő létesítmény bővítésével, egy létesítmény termelésének további, új termékkel történő diverzifikációjával, egy meglévő létesítmény teljes termelési folyamatának alapvető megváltoztatásával kapcsolatos, vagy egy létesítményhez közvetlenül kapcsolódó tárgyi eszközök megvásárlása, amennyiben a létesítmény bezárásra került vagy – amennyiben nem vásárolják fel – bezárásra került volna, és az eszközöket egy független beruházó veszi meg.

Támogatás vehető igénybe:

5000 fő lélekszám feletti településen megvalósuló építési beruházásokra és építési felújításokra, amelyek vállalkozás fejlesztésre és turisztikai alapú fejlesztésre irányulnak. Előnyben részesülnek azok a pályázók, akik főiskolai, egyetemi végzettséggel és a projekttel kapcsolatos szakmai tapasztalattal rendelkeznek.

Célterület specifikus alanyi és tárgyi feltételek:

A fejlesztést kizárólag 5000 fő lélekszám feletti településen lehet megvalósítani. A támogatás kizárólag nem induló beruházásra vehető igénybe. A projektet együttműködés keretében kell megvalósítani.

Számszerűsíthető eredmények:

A térségben 4 olyan beruházás valósul meg, amely biztosítja a fenntartható működési feltételeit az 5000 fő feletti településeken működő vállalkozásoknak, és segítséget nyújt a munkahelymegtartásban.

Települések:

Csurgó

3.5. Forrásallokáció

III. CÉLTERÜLETEK HPME sorozáma	Vidékünk a Jövőnk Szövebéig									
	A	B	B	B	B	C	C	C	C	D
	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10
HPME címe	Erdői iskolák fejlesztésének támogatása	Rendzvények támogatása	Képzések támogatása	Tervezés tanulmányok készítése	Természeti értékek megóvásának, bemutatásának támogatása	Térségi közösségek támogatása	Közbiztonság megteremtésének támogatása	Térségi marketing tevékenység támogatása	Helyi termékek előállításának támogatása	Vállalkozás fejlesztés és turisztikai szolgáltatások fejlesztésének támogatása
III. INTÉZKEDÉSEK (HPME)	AL	A2	B1	B2	B3	CL	C2	C3	C4	D1
Célterület jogaim besorolása (NYS jogaim szerinti betűjellet)	0b	0c	0d	0e	0a	0a	0a	0a	0b	0b
Célterülethez allóalt forrás (FT)	20 000 000	42 000 000	9 000 000	5 000 000	24 523 196	55 000 000	24 000 000	15 000 000	90 000 000	32 791 706
Gazdaságfejlesztési (igen=1, nem=0)	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Kis értékű célterület (igen=1, nem=0)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Komplex fejlesztés (igen=1, nem=0; LEFELJEBB 4 DB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ellenőrzés (gazdaságfejlesztési arány). Minimum 45%	20000000	0	0	0	0	0	0	0	90000000	32791706
Ellenőrzés (kis értékű arány). Maximum 10%	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
HPME/célterület kód	850b01	850c02	850d03	850e04	850a05	850a06	850a07	850a08	850b09	850b10

4. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégiával kapcsolatos intézkedések

4.1. Nyilvánossági intézkedések, projektötlet-gyűjtés

A HVS felülvizsgálat indító megbeszélésére, a tervezői csoport kijelölésére a Vidékünk a Jövőnk Szövetség közgyűlésén, 2011. 02. 14-én került sor a csurgói Csokonai Községi Ház Kupolatermében. A jelenlévők a Vidékünk a Jövőnk Szövetség Helyi Akciócsoport területén kinyilvánították, hogy meghirdetik a HVS általános felülvizsgálatát és a projektötlet-gyűjtést. A projektötlet gyűjtésről és a teljes HVS felülvizsgálatról a HACS folyamatosan tájékoztatást nyújtott a www.videkunkajovonk.hu honlapon, illetve fórumokon. Stratégia felülvizsgálatának sikere érdekében a Vidékünk a Jövőnk Szövetség 2011. február 23-án Sávolyon és Mesztegnyőn, 2011. március 1-én Csurgón tartott fórumot. A HVS módosításához kapcsolódóan megfogalmazott fejlesztési, beruházási ötleteket, projekt javaslatokat a szövetség irodájában minden munkanapon (8-16 óráig, szerdán 18 óráig) és a települési fórumokon személyesen, illetve a meloe@videkunkajovonk.hu e-mail címen elektronikusan várta a Vidékünk a Jövőnk Szövetség. A Vidékünk a Jövőnk Szövetség közgyűlése a tervezői csoport ülését követően, 2011. március 24-én döntött a beérkezett 15 db projekt-ötletről. A Vidékünk a Jövőnk Szövetség közgyűlése 2011. március 24-én döntött a HPME katalógus összeállításának megkezdéséről. A Vidékünk a Jövőnk Szövetség közgyűlése 2011. május 17-én a csurgói Csokonai Községi Ház Kupolatermében az elkészült HVS-t elfogadta.

4.2. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia végrehajtása

Vidékünk a Jövőnk Szövetség az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program Irányító Hatóságával kötött együttműködési megállapodás alapján végzi a tevékenységét. Az együttműködési megállapodás célja, hogy az együttműködő partnerek elősegítsék az ÚMVP keretében meghirdetésre kerülő, a 2007-2013 tervezési időszakban megvalósítandó LEADER Program helyi szintű végrehajtását. A 147/2007. (XII. 4.) FVM rendelet alapján, a 29277/2008. úgyiratban az IH felhatalmazta a LEADER HACS-ot, hogy a tervezési területén közreműködjön a LEADER program helyi szintű végrehajtásában.

A LEADER HACS az IH munkatervben ismertetett iránymutatása alapján az alábbi feladatokat látja el:

- a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia (továbbiakban: HVS) éves felülvizsgálatának, valamint a HVS előrehaladásának és végrehajtásának évközi és időszaki értékelése;
- irodahelyiséget tart fent az általa lefedett tervezési területen, a 147/2007. (XII. 04.) FVM rendelet alapján az adott tervezési területre elkészített HVS-ben foglaltak megvalósítása érdekében;
- közreműködik a HVS végrehajtása érdekében a helyi szereplők felkészítésében, képzésében, továbbképzésében a támogatott intézkedések vonatkozásában;
- tájékoztatási és információs tevékenységet végez a potenciális vidékfejlesztési szereplők, kedvezményezettek körében a HVS megvalósítása érdekében;
- a támogatott intézkedésekhez kapcsolódóan projekt-előkészítést végez;

- segíti a területén lévő projektgazdákat a támogatási és kifizetési kérelmük összeállításában, valamint ez irányú konzultációt szervez, és ehhez kapcsolódóan ügyfélszolgálati tevékenységet folytat;
- egyéb, az IH által közvetlenül az ÚMVP végrehajtása érdekében a munkatervben meghatározott feladatok elvégzése;
- a végső kedvezményezettek tájékoztatása érdekében rendszeresen aktualizált weboldalt működtet.

5. Mellékletek

5.1. A Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálata során végzett tevékenységek

Az ÚMVP Irányító Hatóság 6/2011 (II.4.) közleménye alapján a Vidékünk a Jövők Szövetség 2011 tavaszán felülvizsgálta a Helyi Vidékfejlesztési Stratégiáját.

A HVS felülvizsgálat indító megbeszélésére, a tervezői csoport kijelölésére a Vidékünk a Jövők Szövetség közgyűlésén, 2011. 02. 14-én került sor a csurgói Csokonai Községi Ház Kupolatermében. A jelenlévők 29 igen, 1 nem, 1 tartózkodás mellett a Vidékünk a Jövők Szövetség Helyi Akciócsoport területén kinyilvánították, hogy meghirdetik a HVS általános felülvizsgálatát és a projektötlet-gyűjtést. A jelenlévők 28 igen, 0 nem, 3 tartózkodás mellett a Vidékünk a Jövők Szövetség Helyi Akciócsoport területén, a HVS felülvizsgálata érdekében alakuló tervezői csoportba az alábbi személyeket választották be:

Szervezet neve	Cím	Képviselő
Bobek és Bobek Kft.	8732 Sávoly, Rákóczi u. 16.	Bobek József
Dráva Szövetség	8851 Gyékényes, József A. u. 1.	Toldi Miklós
Gadányi István egyéni vállalkozó	8696 Táska, Berzsényi u. 17.	Gadányi István
Honismereti és Természetvédő Közhasznú Egyesület	8716 Mesztegnyő, Ladi J. u. 55.	Kövesdiné Panyi Antónia
Inke-Ber Bt.	8724 Inke, Rákóczi u. 112/a	Berkes Sándor
Jövő Profit Bt.	8851 Gyékényes, Hunyadi u. 4.	Füstös János
Nagyszakácsi Község Önkormányzata	8739 Nagyszakácsi, Kossuth u. 166.	Kövér István Attila
Szentlélek Plébánia Csurgó	8840 Csurgó, Rákóczi u. 81.	Maczkó Gyula
Nemesdédi Református Egyházközség	8722 Nemesdéd, Fő u. 60.	Halászi Attiláné
Vidékünk a Jövők Szövetség	8840 Csurgó, Széchenyi tér 1.	Meló Edina

A Tervezői Csoport vezetője: Meló Edina, munkaszervezet-vezető.

Az UMVP Irányító Hatóságának 6/2011. (II. 4.) közleménye alapján a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia felülvizsgálatának sikere érdekében a Vidékünk a Jövők Szövetség az alábbi időpontokban, és helyszíneken tartott fórumokat:

Időpont: 2011. február 23. (szerda) 17⁰⁰

Település: Sávoly

Helyszín: Polgármesteri Hivatal (Sávoly, Petőfi u. 14.)

Időpont: 2011. február 23. (szerda) 19⁰⁰

Település: Mesztegyő

Helyszín: Faluház (Mesztegyő, Ladi u. 55.)

Időpont: 2011. március 1. (kedd) 17⁰⁰

Település: Csurgó

Helyszín: Csokonai Közösségi Ház Kupolaterme (Csurgó, Széchenyi tér 1. 1. em.)

A fórumok témái a Helyi Vidékfejlesztési Stratégia jövőképe, célkitűzései, intézkedései, valamint projektötlet-gyűjtés voltak.

A HVS módosításához kapcsolódóan megfogalmazott fejlesztési, beruházási ötleteket, projekt javaslatokat a szövetség irodájában (Csurgó, Csokonai u. 19.) minden munkanapon (8-16 óráig, szerdán 18 óráig) és a települési fórumokon személyesen, illetve a meloe@videunkajovonk.hu e-mail címen elektronikusan várta a Vidékünk a Jövők Szövetség.

A tervezés első körének zárása előtt a tervezői csoport 2011. február 28-án és 2011. március 10-én ülésezett. A tervező csoport által elfogadott HVS dokumentumot, és a beérkezett projekt-ötletek alapján elkészített összesítő adatlapot a közgyűlés 2011. március 10-én tárgyalta meg és hagyta jóvá.

A Vidékünk a Jövők Szövetség közgyűlése a tervezői csoport ülését követően, 2011. március 24-én a csurgói Csokonai Közösségi Ház Kupolatermében, az UMVP Irányító Hatóságának 6/2011. (II. 4.) közleménye értelmében döntött a beérkezett projekt ötletekről, illetve a HPME katalógus összeállításának megkezdéséről.

Ezt követően elkezdődött a célterületek tervezése. A tervezés folyamán a tervezői csoport 2011. március 30-án, 2011. április 14-én és 2011. május 17-én ülésezett.

A munkaszervezet vezető és a munkaszervezet-vezetőhelyettes 2011. május 2-án, Budapesten az elkészült célterületekről egyeztetett az IH és az MVH munkatársaival. A tervezői csoport az utolsó ülésen elfogadta a HVS-t.

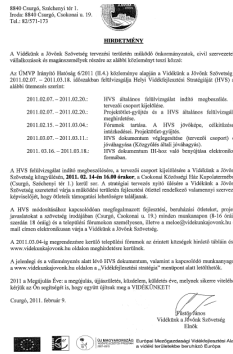
A Vidékünk a Jövők Szövetség közgyűlése 2011. május 17-én a csurgói Csokonai Közösségi Ház Kupolatermében az elkészült HVS-t elfogadta.

5.2. Pénzügyi táblázatok, forrásallokáció

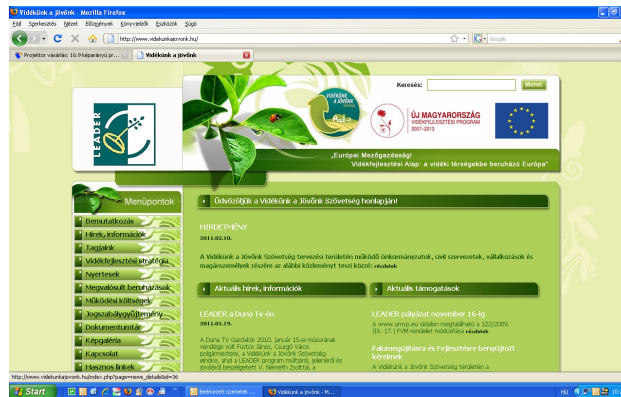
III. CELMUTÓZÁSOK HPMIE sorozatának	Vidékek a Jövők Szövetség																			
	A	01	A	02	B	03	B	04	B	05	C	06	C	07	C	08	C	09	D	
HPMIE címe	Erdői iskolák fejlesztésének támogatása																			
	Rendkívények támogatása																			
	Képzések támogatása																			
	Tervek és tanulmányok készítése																			
	Tervek és megvalósítási benyújtásának támogatása																			
	Társági közösségek támogatása																			
	Társági közösségek támogatása																			
	Közbiztonság megteremtéséhez szükséges fejlesztések támogatása																			
	Társági marketing tevékenység támogatása																			
	Helyi termékek előállításának támogatása																			
	Vállalkozás fejlesztés és humánbikai szolgáltatások előállításának támogatása																			
III. INTÉZKEDÉSEK (HPMIE)																				
Célterület jogtam. besorolása (HVS jogtam. szerint, batűjellet)																				
Célterülethez allóalk. forrás (F)	42 000 000																			
Gazdaságfejlesztési (igen=1, nem=0)	0																			
Kis értékű célterület (igen=1, nem=0; LEGFELJEBB 4 DB)	0																			
Komplex fejlesztés (igen=1, nem=0; LEGFELJEBB 2 DB; KOMPLEX/NEH/LEHET VISELTERÜL)	0																			
Ellenőrzés (gazdaságfejlesztési arány). Minimum 45%	0																			
Ellenőrzés (közvetlen arány). Maximum 10%	0																			
HPMIE/célterület kód	850001	850002	850003	850004	850005	850006	850007	850008	850009	850010	850011	850012	850013	850014	850015	850016	850017	850018	850019	850020

5.3. A nyilvánossági intézkedésekre vonatkozó igazoló dokumentumok

5.3.1. Hirdetmény

5.3.2. Hirdetmény honlapon

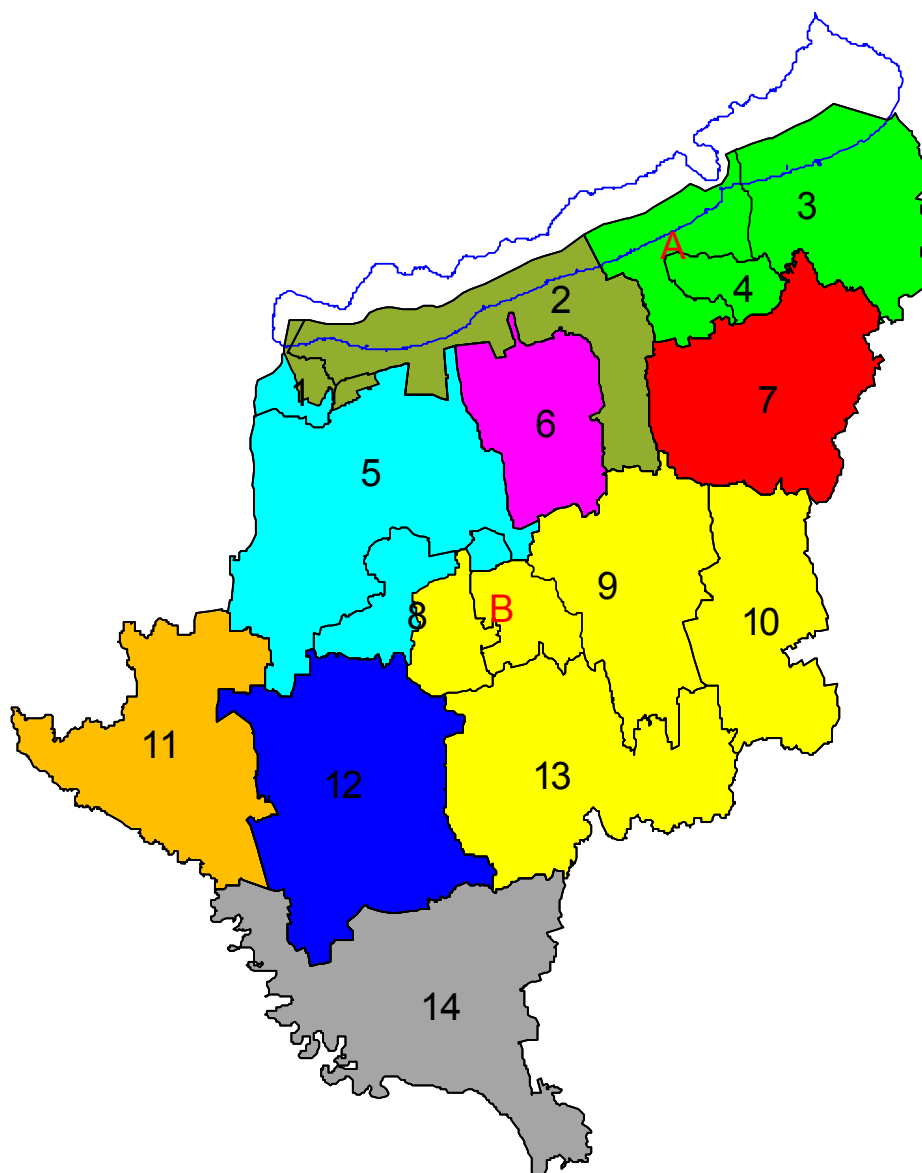

5.3.3. HVS aktuális állapotai honlapon

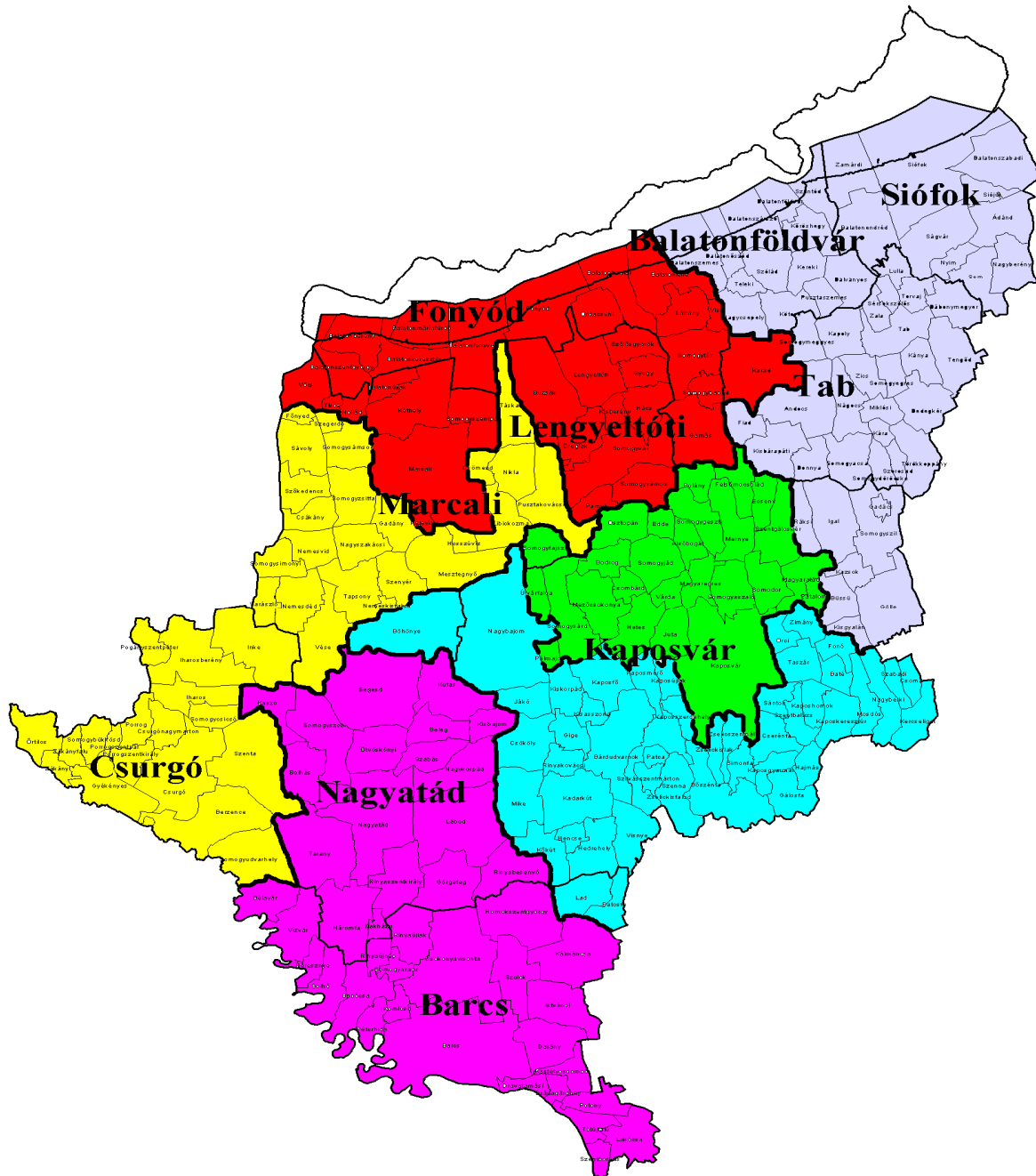

5.4. Térképek (a térség természeti, egyéb adottságait bemutató térképek)

Somogy megye statisztikai kistérségei

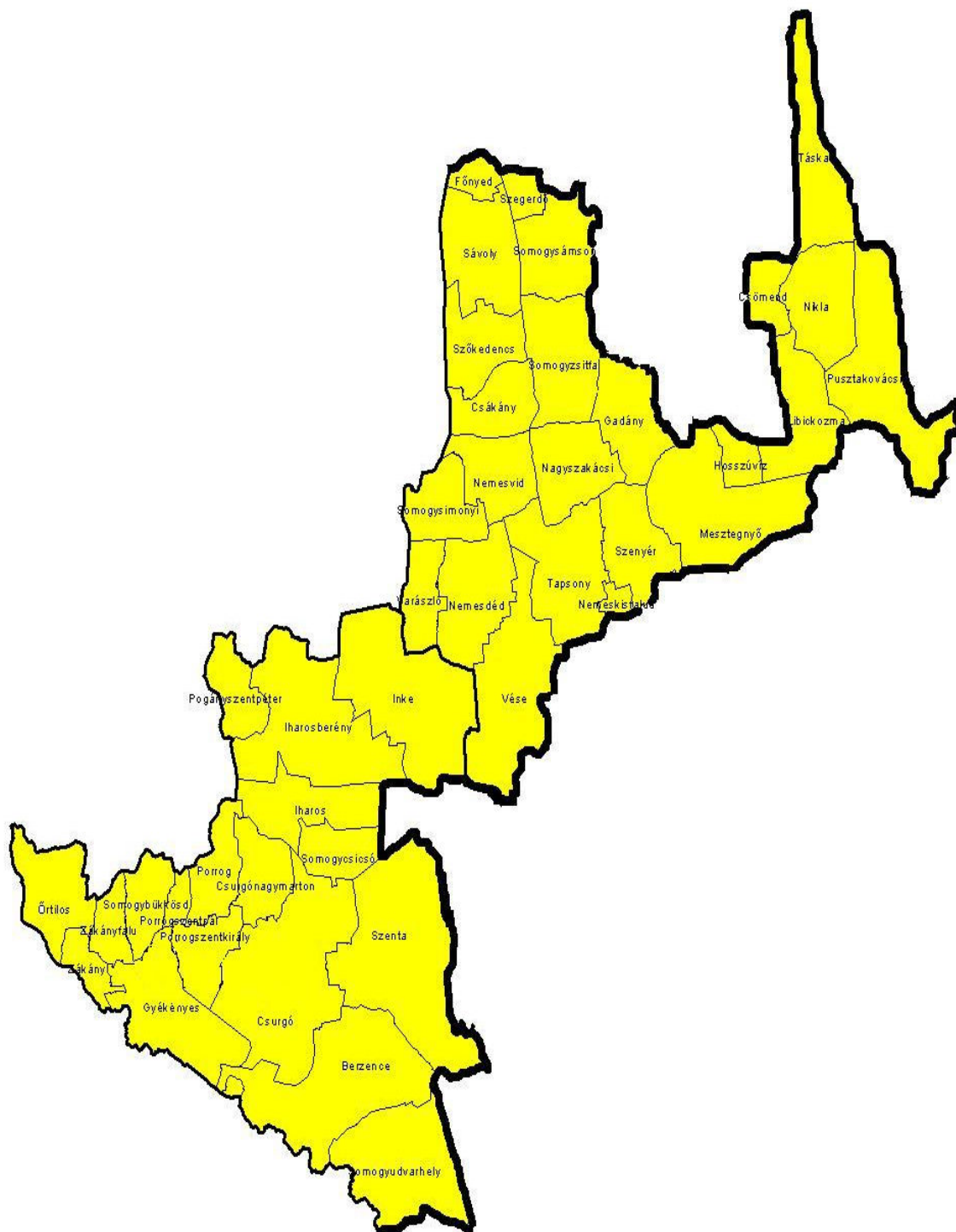

LEADER HACS-ok működési területe Somogy megyében

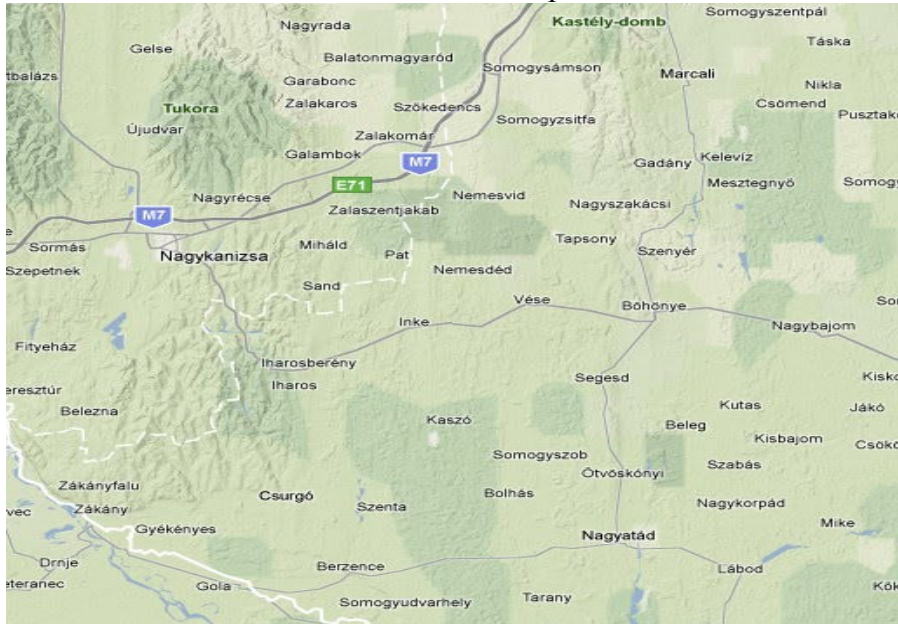

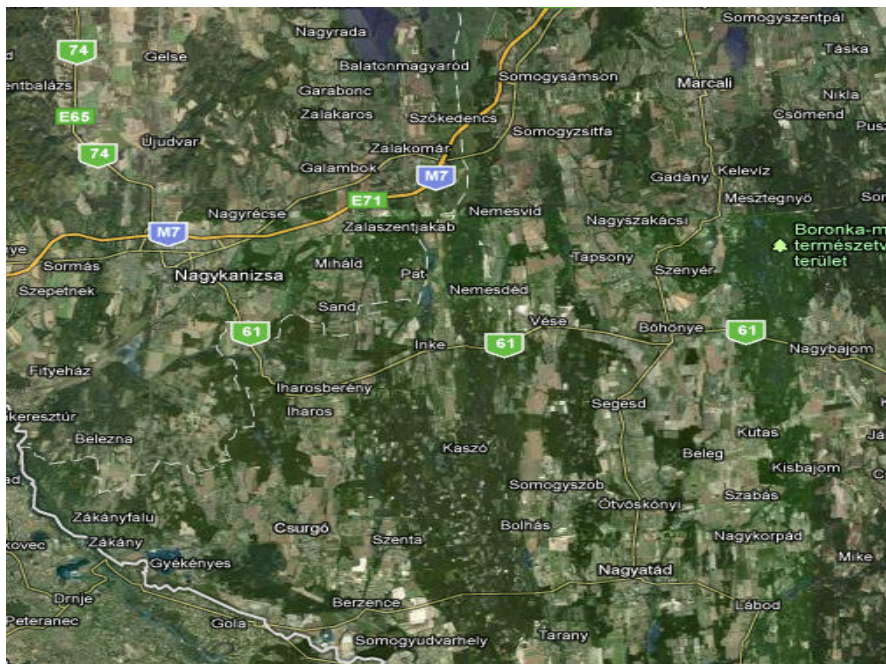
Vidékünk a Jövőnk Szövetség LEADER Helyi Akciócsoport működési területe

Vidékünk a Jövők Szövetség LEADER Helyi Akciócsoport működési területének
domborzati térképe

Vidékünk a Jövők Szövetség LEADER Helyi Akciócsoport működési területének műhold
térképe

5.5. Táblázatok (statisztikai adatok összefoglaló táblázatai)

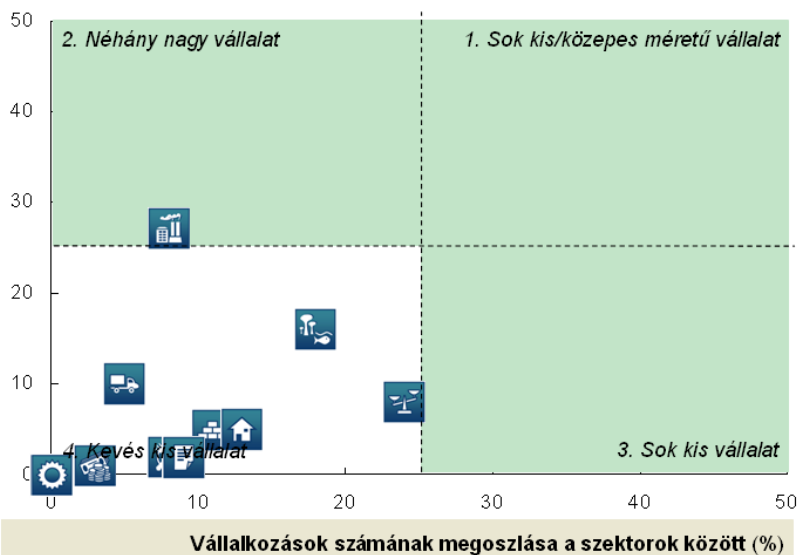
Általános információk		Négy legnépesebb település		Vállalkozások, jelentős szektorok	
Népesség	30,177	Csurgó	5,638 fő	Vállalk. száma létszám szerint (db)	
Települések száma	42	Berzence	2,670 fő	1-9 fő	890
Városok száma	1	Mesztegyő	1,429 fő	10-19 fő	20
Hátrányos helyzetű települések száma	37	Iharosberény	1,388 fő	20-49 fő	11
				50-249 fő	13
				250-499 fő	0
				500- fő	0
					Legtöbb vállalk. adó szektor
					Kereskedelem, javítás
					Legnagyobb fogl. szektor
					Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás

Az egyes szektorok jelentősége a térségben - Jelmagyarázat

<p>Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás</p> 	<p>Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás</p> 	<p>Építőipar</p> 	<p>Kereskedelem, javítás</p> 	<p>Szálláshelyszolgáltatás és vendéglátás</p>
<p>Szállítás, raktározás, posta és távközlés</p> 	<p>Pénzügyi közvetítés</p> 	<p>Ingtanügyletek, gazdasági szolgáltatás</p> 	<p>Egyéb szolgáltatás</p> 	<p>Egyéb tevékenység</p>

Az egyes szektorok jelentősége a térségben

Foglalkoztatottak számának megoszlása a szektorok között (%)

- A településen azok a legfontosabb szektorok, amelyek nagy mértékben részesednek a foglalkoztatásból és/vagy a vállalkozások számából
- Ebből a szempontból a település legfontosabb szektorai
  - Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás

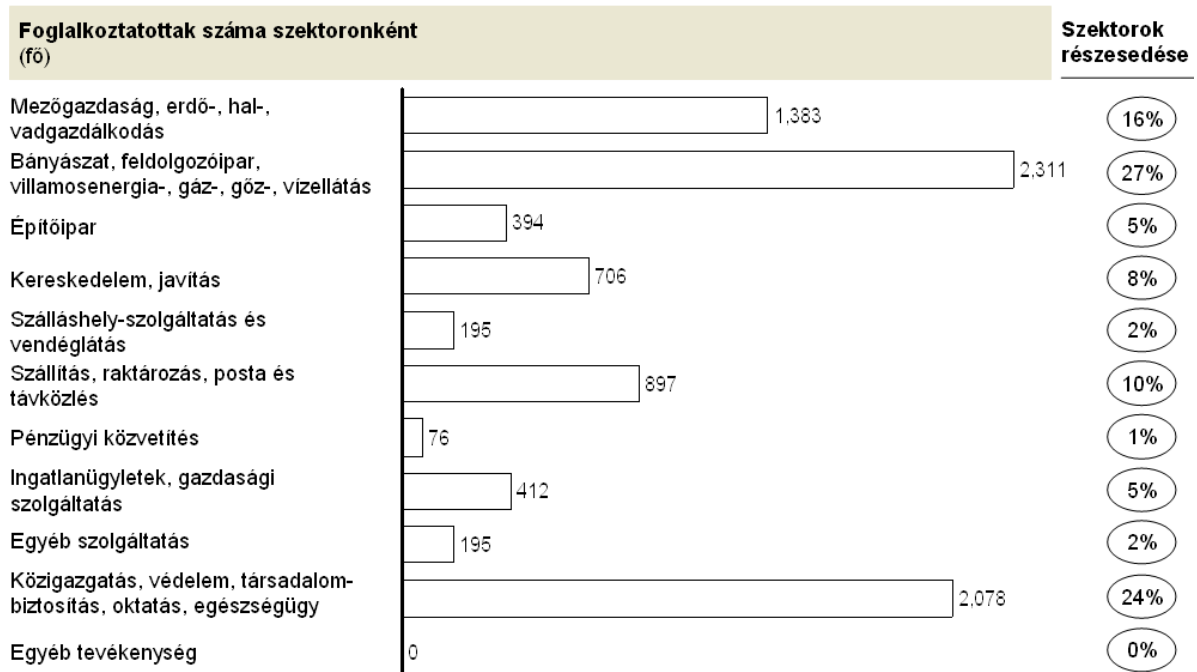
Vállalkozások szektor szerinti megoszlása

Aktív vállalkozások száma szektoronként (db)

Szektorok részesedése

Sektor	Aktív vállalkozások száma (db)	Szektorok részesedése (%)
Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	166	18%
Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás	78	8%
Építőipar	107	11%
Kereskedelem, javítás	227	24%
Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás	74	8%
Szállítás, raktározás, posta és távközlés	51	5%
Pénzügyi közvetítés	31	3%
Ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	118	13%
Egyéb szolgáltatás	82	9%
Egyéb tevékenység	0	0%

Foglalkoztatottság szektor szerinti megoszlása*

A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozásának összefoglaló jellemzése

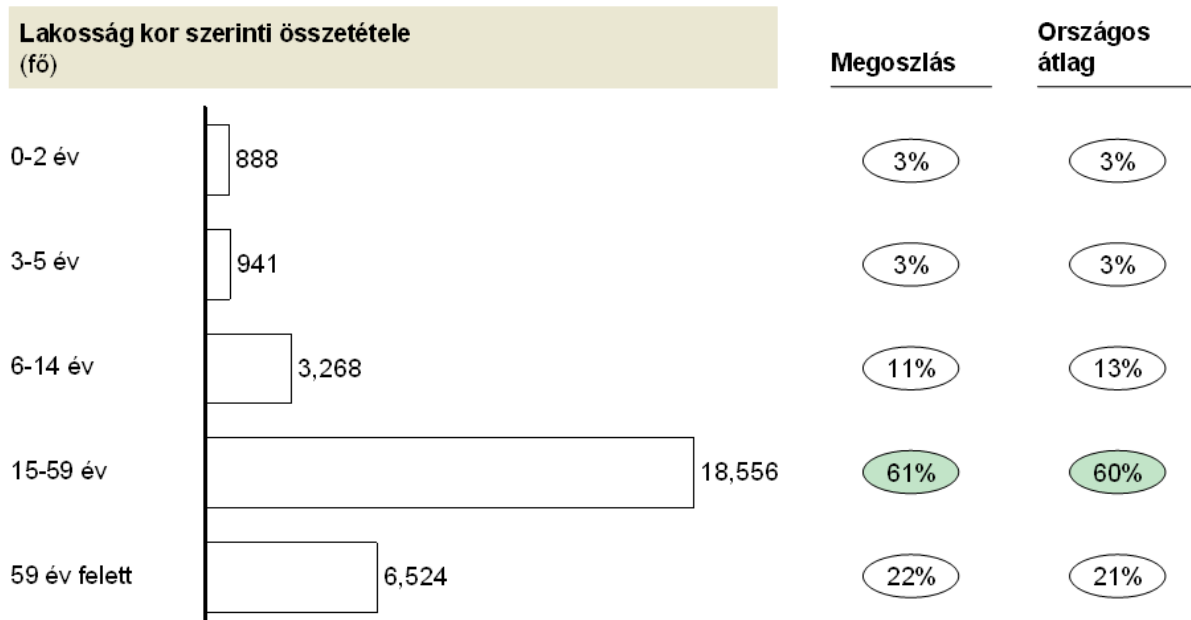
Leírás	Érték
Legjelentősebb szektor ▪ A(z) Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás szektorban* működő vállalkozások száma	7 db
Legjelentősebb település ▪ Curgó székhellyel/telephellyel/fiókteleppel** működő vállalkozások száma	4 db
Foglalkoztatás abszolút értelemben ▪ A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozása által foglalkoztatottak száma	1,086 fő
Foglalkoztatás relatív értelemben ▪ A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozása által foglalkoztatottak számának aránya a térség összes foglalkoztatásán belül	13%

A térség 10 legnagyobb foglalkoztató vállalkozása 13%-át adja a térségen belüli foglalkoztatásnak

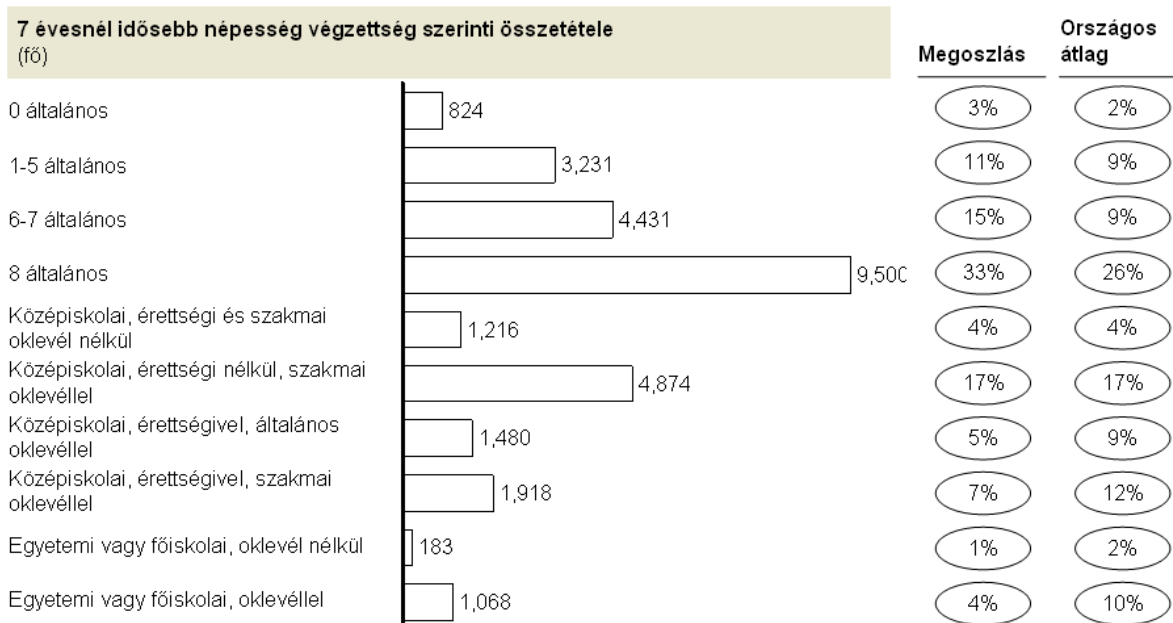
Non-profit szervezetek a térségben

Non-profit szervezet típusa	Számuk a térségben	Non-profit szervezet típusa	Számuk a térségben
Kultúrával kapcsolatos tevékenység	17	Környezetvédelemmel kapcsolatos tevékenység	3
Vallással kapcsolatos tevékenység	3	Településfejlesztéssel, lakásüggyel kapcsolatos tevékenység	21
Sporttal kapcsolatos tevékenység	28	Gazdaságfejlesztéssel, munkaüggyel kapcsolatos tevékenység	1
Szabadidővel kapcsolatos tevékenység	26	Jogvédelemmel kapcsolatos tevékenység	5
Oktatással kapcsolatos tevékenység	24	Közbiztonság védelmével kapcsolatos tevékenység	14
Kutatással, tudományokkal kapcsolatos tevékenység	0	Többcélú adományoztással kapcsolatos tevékenység	0
Egészségüggyel kapcsolatos tevékenység	4	Nemzetközi kapcsolatok	1
Szociális ellátással kapcsolatos tevékenység	6	Szakmai, gazdasági érdekképviselettel kapcsolatos tevékenység	10
Polgárvédelemmel, tűzoltással kapcsolatos tevékenység	4	Politikai tevékenység	0

A lakosság kor szerinti összetétele a térségben

Lakosság iskolai végzettség szerinti összetétele

A gazdasági fejlődést támogató infrastruktúra elérhetősége

Infrastrukturális adottság	Azon települések száma, ahol nem érhető el (db)	Azon települések aránya, ahol nem érhető el (%)
▪ Szélessávú Internet	8	19%
▪ Mindhárom mobilhálózat	0	0%
▪ Helyközi autóbusz-megállóhely	0	0%
▪ Közművesített, közúton elérhető ipari park	41	98%
▪ Fenti infrastrukturális adottságok együttesen	0	0%

A térségben 0 db olyan település van, ahol a fejlődést támogató infrastruktúra közül egyik sem található meg, ez a térség településeinek 0%-a

Adottságokból adódó fejlesztési lehetőségek – turizmus

	Egy főre jutó szálláshelyek száma (db/fő)		Egy főre jutó vendégéjszakák száma (vendégéjszaka/fő)	
	Magas kategóriájú szállás*	Alacsonyabb kategóriájú szállás**	Magas kategóriájú szállás*	Alacsonyabb kategóriájú szállás**
Térségi adat	0.01	0.01	0.22	0.07
Országos átlag	0.02	0.04	1.81	0.68
Térségi adat az országos átlag százalékában	83%	15%	12%	10%

Települések főbb jellemzői 1/6

	Jogállás	Lakosság (fő)	Legnagyobb foglalkoztató szektor	Munkanél- küliség (%)	Jövedelmi helyzet* (Ft)	Magas** kat. (db/fő)	Alacsony** kat. (db/fő)
Berzence	▪ Nagyközség	▪ 2.670	▪ Közsféra	▪ 11.69%	▪ 358,807	▪ 0.000	▪ 0.049
Csákány	▪ Község	▪ 292	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 17.74%	▪ 196,316	▪ 0.000	▪ 0.000
Csömend	▪ Község	▪ 345	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 12.90%	▪ 250,384	▪ 0.000	▪ 0.000
Csurgó	▪ Város	▪ 5,638	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 14.77%	▪ 456,470	▪ 0.344	▪ 0.092
Csurgónagymarton	▪ Község	▪ 197	▪ Közsféra	▪ 27.94%	▪ 245,451	▪ 1.604	▪ 0.000
Főnyed	▪ Község	▪ 94	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 12.30%	▪ 259,775	▪ 0.000	▪ 0.000
Gadány	▪ Község	▪ 396	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 16.67%	▪ 173,044	▪ 0.311	▪ 0.000

Települések főbb jellemzői 2/6

	Jogállás	Lakosság (fő)	Legnagyobb foglalkoztató szektor	Munkanél- küliség (%)	Jövedelmi helyzet* (Ft)	Magas** kat. (db/fő)	Alacsony** kat. (db/fő)
Gyékényes	▪ Község	▪ 1,060	▪ Szállítási, raktározási, postai és távközl...	▪ 10.25%	▪ 420,074	▪ 2.748	▪ 0.586
Hosszúvíz	▪ Község	▪ 62		▪ 8.78%	▪ 191,293	▪ 0.000	▪ 0.000
Iharos	▪ Község	▪ 523	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 20.54%	▪ 299,345	▪ 0.000	▪ 0.000
Iharosberény	▪ Község	▪ 1,388	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 18.73%	▪ 314,336	▪ 0.000	▪ 0.000
Inke	▪ Község	▪ 1,309	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 25.07%	▪ 260,093	▪ 0.000	▪ 0.000
Libickozma	▪ Község	▪ 49		▪ 10.71%	▪ 331,815	▪ 2.939	▪ 0.000
Mesztegyő	▪ Község	▪ 1,429	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 10.57%	▪ 382,012	▪ 0.000	▪ 0.160

Települések főbb jellemzői 3/6

	Jogállás	Lakosság (fő)	Legnagyobb foglalkoztató szektor	Munkanél- küliség (%)	Jövedelmi helyzet* (Ft)	Magas** kat. (db/fő)	Alacsony** kat. (db/fő)
Nagyszakácsi	▪ Község	▪ 528	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 13.83%	▪ 346,754	▪ 0.000	▪ 0.000
Nemesdéd	▪ Község	▪ 754	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 28.86%	▪ 141,489	▪ 0.000	▪ 0.000
Nemeskisfalud	▪ Község	▪ 85	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 7.71%	▪ 191,583	▪ 0.000	▪ 0.000
Nemesvid	▪ Község	▪ 811	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 11.35%	▪ 284,368	▪ 0.000	▪ 0.072
Nikla	▪ Község	▪ 748	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 21.72%	▪ 185,859	▪ 0.000	▪ 0.000
Órtilos	▪ Község	▪ 625	▪ Szállítási, raktározási, postai és távközl...	▪ 15.10%	▪ 338,397	▪ 0.422	▪ 0.000
Pogányzentpéter	▪ Község	▪ 528	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 17.01%	▪ 321,929	▪ 0.621	▪ 0.000

Települések főbb jellemzői 4/6

	Jogállás	Lakosság (fő)	Legnagyobb foglalkoztató szektor	Munkanél- küliség (%)	Jövedelmi helyzet* (Ft)	Magas** kat. (db/fő)	Alacsony** kat. (db/fő)
Porrog	▪ Község	▪ 265	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 21.49%	▪ 271,946	▪ 1.604	▪ 0.000
Porrogszentkirály	▪ Község	▪ 327	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 18.18%	▪ 273,741	▪ 0.000	▪ 0.000
Porrogszentpál	▪ Község	▪ 96	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 20.43%	▪ 280,469	▪ 0.000	▪ 0.000
Pusztakovácsi	▪ Község	▪ 915	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 16.85%	▪ 261,130	▪ 0.000	▪ 0.000
Sávoly	▪ Község	▪ 573	▪ Közsféra	▪ 14.62%	▪ 324,162	▪ 0.000	▪ 0.000
Somogybükösd	▪ Község	▪ 106	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 18.91%	▪ 230,073	▪ 0.000	▪ 0.000
Somogycsicsó	▪ Község	▪ 194	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 20.90%	▪ 195,691	▪ 0.000	▪ 0.000

Települések főbb jellemzői 5/6

	Jogállás	Lakosság (fő)	Legnagyobb foglalkoztató szektor	Munkanél- küliség (%)	Jövedelmi helyzet* (Ft)	Magas** kat. (db/fő)	Alacsony** kat. (db/fő)
Somogysámson	▪ Község	▪ 790	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 27.13%	▪ 225,010	▪ 0.000	▪ 0.000
Somogysimonyi	▪ Község	▪ 87	▪ Közsféra	▪ 8.18%	▪ 294,948	▪ 0.000	▪ 3.529
Somogyudvarhely	▪ Község	▪ 1,171	▪ Közsféra	▪ 13.71%	▪ 332,280	▪ 0.000	▪ 0.134
Somogyzsitfa	▪ Község	▪ 618	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 7.96%	▪ 269,431	▪ 0.000	▪ 0.000
Szegeerdő	▪ Község	▪ 237	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 20.08%	▪ 159,410	▪ 0.000	▪ 0.000
Szenta	▪ Község	▪ 471	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 16.64%	▪ 303,406	▪ 0.607	▪ 0.000
Szenyér	▪ Község	▪ 329	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 21.58%	▪ 157,995	▪ 0.000	▪ 0.000

Települések főbb jellemzői 6/6

	Jogállás	Lakosság (fő)	Legnagyobb foglalkoztató szektor	Munkanél- küliség (%)	Jövedelmi helyzet* (Ft)	Magas** kat. (db/fő)	Alacsony** kat. (db/fő)
Szőkedencs	▪ Község	▪ 319	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 13.72%	▪ 233,290	▪ 0.000	▪ 0.000
Tapsony	▪ Község	▪ 848	▪ Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia...	▪ 9.99%	▪ 375,202	▪ 0.000	▪ 0.000
Táska	▪ Község	▪ 459	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 17.34%	▪ 188,315	▪ 0.000	▪ 0.000
Varászló	▪ Község	▪ 172		▪ 17.61%	▪ 334,977	▪ 0.000	▪ 0.000
Vése	▪ Község	▪ 813	▪ Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás	▪ 17.14%	▪ 328,223	▪ 0.000	▪ 0.000
Zákány	▪ Község	▪ 1,261	▪ Szállítási, raktározási, postai és távközl...	▪ 11.52%	▪ 528,571	▪ 0.000	▪ 0.000
Zákányfalu	▪ Község	▪ 595		▪ 10.04%	▪ 425,188	▪ 0.000	▪ 0.000

5.6. A térségre vonatkozó egyéb stratégiák listája

Kistérség neve	Tervezési dokumentum címe	Terv fajtája	Terv tárgyköre	Elfogadás éve
Csurgói	A csurgói kistérség közoktatás fejlesztési terve 5-8 éves középtávú terv	koncepció	oktatás	2008
Csurgói	Csurgó Kistérségi Többcélú Társulás egészségfejlesztési programja 2007.	program	egyéb	2007
Csurgói	A Csurgó Kistérségi Többcélú Társulás Bűnmegelőzési Konceptiója 2007.	koncepció	egyéb	2007
Csurgói	Csurgó és Térsége Társulás Környezetvédelmi programja 2003.	program	környezetvédelem	2003
Csurgói	Csurgói Nevelési- Oktatási Esélyegyenlőségi Terve	koncepció	oktatás	2008
Csurgói	Csurgó Kistérségi Fejlesztési Terv (2007-2013)	koncepció	területfejlesztés	2005
Marcali	Marcali és Környéke Területfejlesztési Önkormányzati Társulásának kistérségi programja a Balaton menti turizmus és tudásgazdaság fejlesztésekbe való bekapcsolása érdekében	program	területfejlesztés	2003.
Marcali	Agrárstruktúra és vidékfejlesztési program	stratégia	vidékfejlesztés	2004.
Marcali	Marcali kistérségi társulás területfejlesztési koncepciója	koncepció	területfejlesztés	2005.
Marcali	Marcali Többcélú Kistérségi Társulás közoktatás fejlesztési terve	terv	oktatás	2006.
Marcali	Marcali Kistérségi Többcélú Társulás közbiztonsági és bűnmegelőzési koncepció és cselekvési terv	koncepció	közbiztonság	2008.
Marcali	Marcali Kistérségi Többcélú Társulás környezetvédelmi programja	program	környezetvédelem	2005.
Marcali	Közoktatási intézkedési terv	terv	oktatás	2005.
Marcali	Közoktatási esélyegyenlőségi Intézkedési program	program	oktatás	2008.

5.7. Fenntarthatósági alapelvek

Helyi vidékfejlesztési stratégiánk az esélyegyenlőség érvényesülésének szempontjából az alacsonyabb iskolai végzettségű embereket, a tartós munkanélkülieket, pályakezdőket, munkájukat megőrizni szándékozókat, az 50 év feletti korosztályt és a romák helyzetének jobbá tételét, valamint munkaerőpiacra való visszatérésüket preferálja. A roma célcsoport esetében a legfontosabb a képzés és a megfelelő munkalehetőség biztosítása, mely társadalmi integrációjukat, érvényesülésüket előmozdítja, megélhetésüket biztosítja. Ennek való megfelelés érdekében, a helyi közösségünk alapító tagjai sorában is található roma szervezeti képviselő. A stratégiai tervünk intézkedéseinél kiemelt figyelmet szentelünk ezen célcsoportokból származó fejlesztési elképzelések megvalósításához.

A stratégia készítése során figyelembe vettük a térség külső és belső erőforrásait, továbbá a közösség közép és hosszú távú érdekeit, kitörési pontjait, annak érdekében, hogy a felelős és fenntartható gazdálkodás biztosítva legyen. Szem előtt tartjuk azt, hogy elsősorban a gazdaságfejlesztési és infrastrukturális fejlesztések úgy valósuljanak meg, hogy a természeti környezet jelenlegi kiváló állapota megmaradjon. Ösztönözni kívánjuk a pályázókat a mezőgazdasági földterületeken a környezet, a táj és a természeti erőforrások fenntartható hasznosításával összeegyeztethető mezőgazdasági termelési módszerek alkalmazására és a genetikai alapok megőrzésére. A stratégiánk készítésekor a fenntarthatóságnak külön figyelmet szántunk ezt bizonyítja az is, hogy külön prioritást is fogalmaztunk meg erre a célra, és ezen túl több más intézkedésünkben is megjelenik ez a témakör.